

F. XAVIER
HERNÁNDEZ CARDONA
AUTOR D'EL ZOHAR DE BARCELONA

EL
GRAAL
DE
MONTSERRAT

UN CALZE SAGRAT.
UN MISTERI DE DOS MIL ANYS.
ELS NAZIS VOLEN APODERAR-SE'N A CATALUNYA.

F. Xavier Hernández Cardona

El Graal de Montserrat

Аннотация

""Tots sabeu per què som aquí. Hitler vol una relíquia, el Graal, i nosaltres impedirem que la tingui. Això també és una manera de continuar i guanyar la guerra."

El Graal, la copa en què Jesús va beure en l'últim Sopar, ha estat un dels objectes místics més cobejats per governs, arqueòlegs i religiosos. Entre ells, Adolf Hitler, que havia impulsat una recerca tenaç arreu del planeta per aconseguir peces suposadament màgiques o sobrenaturals. L'objectiu era que el Tercer Reich durés mil anys, ja que es creu que el Graal concedeix la immortalitat. I totes les pistes conduïen els nazis cap a Catalunya, on podrien haver viscut els descendents de Jesús i on podria estar oculta la Santa Copa.

Però a la Catalunya destruïda, vençuda i humiliada de 1940, sota les urpes dels nous governants franquistes, encara hi ha qui —com Emili Galera i altres republicans clandestins— s'oposarà a les forces feixistes per evitar que el Graal acabi en mans de Heinrich Himmler, que viatjarà fins a Montserrat per apoderar-se'n. Sense saber que a Barcelona la seva vida correrà un greu perill.

Содержание

САРÍТОЛ 1	7
САРÍТОЛ 2	18
САРÍТОЛ 3	28
САРÍТОЛ 4	38
САРÍТОЛ 5	49
САРÍТОЛ 6	61
САРÍТОЛ 7	73
САРÍТОЛ 8	84
Конец ознакомительного фрагмента.	92

F. Xavier Hernández Cardona és historiador i catedràtic de Didàctica de les Ciències Socials (UB). Ha participat en diversos projectes museogràfics, entre els quals la coordinació historicomuseogràfica del Museu d'Història de Catalunya i el comissariat de l'exposició «Donec perficiam» del Born Centre Cultural de Barcelona. També ha participat en nombrosos projectes relacionats amb la iconografia didàctica i l'arqueologia del conflicte.

És investigador del grup de recerca Didpatri (UB). El 2018 va ser guardonat amb la medalla Narcís Monturiol per la seva contribució al desenvolupament de la ciència i la tecnologia.

El Zohar de Barcelona, que va inaugurar Capital Books, va ser la primera aventura d'Emili Galera.

El Graal, la copa en què Jesús va beure en l'Últim Sopar, ha estat un dels objectes místics més cobejats per governs, arqueòlegs i religiosos. Entre ells, Adolf Hitler, que havia impulsat una recerca tenaç arreu del planeta per aconseguir peces suposadament màgiques o sobrenaturals. L'objectiu era que el Tercer Reich durés mil anys, ja que es creu que el Graal concedeix la immortalitat. I totes les pistes conduïen els nazis cap a Catalunya, on podrien haver viscut els descendents de Jesús i on podria estar oculta la Santa Copa.

Però a la Catalunya destruïda, vençuda i humiliada de 1940, sota les urpes dels nous governants franquistes, encara hi ha qui —com Emili Galera i altres republicans clandestins— s'oposarà a les forces feixistes per evitar que el Graal acabi en mans de Heinrich Himmler, que viatjarà fins a Montserrat per apoderar-se'n. Sense saber que a Barcelona la seva vida correrà un greu perill.

«Tots sabeu per què som aquí. Hitler vol una relíquia, el Graal, i nosaltres impedirem que la tingui. Això també és una manera de continuar i guanyar la guerra.»

EL GRAAL DE MONTSERRAT

Capital Books

22

© 2021 F. Xavier Hernández Cardona

© Xavi Lapuente, per la imatge de Montserrat

© 9 Grup Editorial, per l'edició

Capital Books

c. Mallorca, 314, 1r 2a B • 08037 Barcelona

T. 93 363 08 23

info@capitalbooks.cat www.capitalbooks.cat

Disseny: J. Mauricio Restrepo

Primera edició: juny del 2021

ISBN: 978-84-121479-8-8

Producció de l'ePub: booqlab

Tots els drets reservats.

EL GRAAL DE MONTSERRAT

F. XAVIER HERNÁNDEZ CARDONA

Capital Books

A la meva germana Maria Josep

CAPÍTOL 1

UN HOTEL AMB GLAMUR

Hotel Ritz de Barcelona, 12 de novembre de 1938

La dutxa de rajoles blanques, bisellades per les quatre arestes, amb l'aixeteria argentada, era un lloc confortable. L'aigua sortia calenta, el vapor s'ensenyoria del bany i s'estenia cap a la cambra. En sortir del plat la Herta es va mirar en el mirall embafat; es va trobar atractiva, els seus gairebé quaranta anys eren radiants. Ni tan sols les darreres setmanes de tensió li havien deixat marca. Sort en tenia de l'habitació del Ritz. Aquella cambra *démodé* era la seva base, però també el seu refugi i oasi a Barcelona. Ara necessitava descansar. La tarda era freda, i una pluja grisa de plom presagiava un futur incert per a la ciutat. Els plàtans del carrer Llúria mostraven unes escadusseres fulles daurades que el vent i l'aigua anaven arrencant sense pressa. Aviat seria l'hora de sopar i calia baixar a temptejar l'ambient. Es va raspallar amb parsimònia l'abundosa cabellera rossa rogenca, mentre la gramola descabdellava, amb melangia, una cançó de la Lale Andersen: *Das Mädchen unter der Laterne*. Després va començar a pintar-se els ulls; l'operació s'amorosia amb un luxe estrany, un gintònic de Beefeater, cortesia dels seus contactes amb les ambaixades. No era fàcil fer d'espia al servei del Reich a

la Barcelona de 1938. La Herta Schumacher havia nascut a Xile, filla de pare alemany i mare catalana, i parlava perfectament català, alemany i castellà i, a banda, dominava prou bé l'anglès, el francès i l'italià. Durant mesos s'havia fet passar per María Martí, informant de Reuters i periodista de *La Nación*, un diari progressista de Santiago de Xile. La guerra havia estat duríssima, però ara ja no podia durar gaire. La batalla de l'Ebre s'estava acabant, l'Exèrcit Popular de la República havia estat derrotat i res impediria que, en poques setmanes les tropes de Franco ocupessin Barcelona. Tanmateix, hi havia el risc de darrera hora que els xicots de Mussolini o fins i tot els ocellots de la Còndor li endinyessin un raig de bombes al damunt...

Malgrat el brunzit de la gramola, va notar que algú picava a la porta amb suavitat. Va obrir per topar amb un ram de flors i una capsa de bombons; al darrere hi havia una cara coneguda, baronívola i somrient: en Jean Deveraux, un company periodista francès.

—Jean. Quina sorpresa!

—*Oh, là, là!* Princesa, només... penso en tu. Havíem d'anar a cobrir una entrevista amb el president Azaña, però ens l'han ajornat, així que... tinc tota la nit lliure... per posar-me a les teves ordres, deessa...

—A tu no ho sé, però qui es podria resistir a una capsa de bombons? Fa setmanes que no ensumo la xocolata —va dir la Herta mentre obria la capsa amb impaciència.

—Doncs hauràs d'esperar-te, ara anem a sopar... després la

xocolata —va precisar en Jean alhora que li agafava la capsa tot dibuixant un franc somriure.

La Herta va ficar el ram en un gerro amb aigua, tot seguit es va penjar del coll del noi i el va obsequiar amb una càlida besada als llavis. Respirava felicitat...

El menjador del Ritz estava animat, com gairebé sempre des que el govern de Negrín, amb el suport de l'URSS i els comunistes, havia liquidat l'ordre revolucionari i el poder de la Generalitat de Catalunya. Una orquestra tocava swing de manera desenfrenada, i de tant en tant alternava amb boleros, que permetien recuperar l'alè. Hi havia gent que sopava llenties estofades amb plats de porcellana anglesa, i bevien un vi de no gaire bona qualitat en copes sofisticades. Llenties i vi de garrafa, tot un luxe en una ciutat tenallada per l'escassetesa, el racionament i la fam. Altres taules s'havien convertit en improvisats vetlladors on la gent fumava i bevia el que podia, mentre a la pista central, definida per la rotllana de taules, una munió de gent ballava amb fanatisme.

—Vaja, avui està concorregut, això, i la gent està animada...
—va comentar en Jean mentre apartava la cadira perquè la Herta pogués seure.

—I quin bestiar, aquí hi ha de tot —la Herta va anar assenyalant amb el dit—: alts oficials de l'Exèrcit Popular, periodistes de les més distintes procedències, diplomàtics de les ambaixades i consolats, homes de negocis i alts funcionaris del govern Negrín, i també protegides, acompanyants, meuques i

doncs que busquen fortuna o simplement menjar.

—I encara espies i confidents al servei de les grans potències... això és un basar d'informació en estat pur! I quina gràcia fan els quatre cambrers que estan estratègicament distribuïts per la sala, per encendre els quinqués quan marxi la llum... que marxarà, com cada dia, i no trigarà gaire: quan no són les restriccions són els bombardeigs... Sembla, però, que avui els *chauve-souris* del Duce s'han quedat a Mallorca.

Van despatxar amb fruïció sengles plats de lleties amb cansalada, i les copes de remost.

—I què hem de fer, Herta? Això s'acaba... L'Ebre està perdut, i els soldats d'en Franco no trigaràn a entrar a Barcelona. Per què no vens a França amb mi?

—Ha, ha! Jean, això sí que estaria bé... però jo ja soc massa vella per a tu.

—Bestieses! Cada dia estàs més guapa. Què penses fer?

—Doncs suposo que quan això acabi els del diari m'enviaran a una altra banda. Parlo francès, anglès i alemany; no em faltarà feina... i pel que sembla tampoc faltaran guerres: en qualsevol moment Europa pot petar. —La Herta va pensar que la vida era contradictòria. «Poc s'imagina aquest noi que jo també soc una agent, i que porto mesos treballant al servei del Reich...»

Just en aquell moment va marxar la llum. Apagada general. Tanmateix, l'orquestra va continuar tocant al ralenti, i en pocs segons els quinqués estaven oberts: el ball continuava, i la vida també. El swing va tornar a accelerar amb un ritme endimoniat.

Van ballar una estona amb fúria, i abans de retirar-se van comprar una ampolla de xampany, de sotamà, i a preu d'or. Van pujar a peu i agafats fins a la quarta planta; els ascensors elèctrics havien quedat clavats. Ara en Jean, impacient i sense aturador, l'anava abraçant, buscant, per sota de la jaqueta i les faldilles, el contacte amb la pell tèbia de la Herta.

En arribar a l'habitació van encendre el quinqué. Una llum càlida i acollidora es va emparar del lloc. El tap del xampany va petar contra la rosassa de guix del sostre. Van emplenar dues copes, estava molt fresc, i el primer glop el van trobar excel·lent. Es van despullar a poc a poc. Les seves figures es reflectien al gran mirall vertical de la cambra. La Herta es va trobar guapa i sensual, i veia com en Jean l'abraçava des del darrere i li besava el coll i les orelles amb passió. La musculatura del noi era impressionant. Tenia la duresa dels trenta... i les grenyes embrillantades li donaven un divertit aspecte entremaliat. Li recordava el Clark Gable de *Rebel·lió a bord*. Es van fondre en una passió fora del corrent. La Herta necessitava estimar, volia oblidar els dies dolents de risc i perill que havia passat. Part de la xarxa d'espionatge nazi havia caigut. Ella se n'havia lliurat, però no les tenia totes: malgrat la seva prudència, hi havia la possibilitat que algun dels detinguts la delatés.

Ella va portar la iniciativa, i en Jean la va escometre amb passió i desig, just el que la Herta necessitava. El temps va passar sense solució de continuïtat. Ara la Herta cavalcava plàcidament el seu company mentre anava devorant els bombons,

l'un darrere l'altre, i parlaven de les coses més trivials mentre la llum del quinqué projectava suggerents ombres contra les parets, empaperades amb sanefes grana, i els cortinatges de vellut. Els tons grocs, carbasses i vermells s'havien ensenyorit de l'espai. Per la finestra s'intuïen els plataners del carrer de Llúria, sacsejats per la pluja i el vent. De sobte, la Herta va fer un moviment estrany i va deixar de moure's.

—Què passa, Herta?

—Passa que sento remors estranyes i han sonat uns trets...

Amb agilitat, la Herta va descavalcar el noi i va posar-se l'índex damunt dels llavis indicant silenci mentre s'acostava a la finestra.

—Alerta, Jean, passa alguna cosa grossa; hi ha un munt de cotxes de la poli. Fan una batuda. Veig que estan traient gent a mastegots: deuen ser els del SIM, el Servei d'Intel·ligència Militar... i ja han detingut, pel cap baix, una dotzena de persones.

—No t'estranyi... Està clar que aquest hotel és un niu d'espies i de conxorxes, i la poli deu anar de corcoll després del tiroteig que hi va haver l'altre dia al metro de la plaça d'Espanya. Diuen que era un escamot alemany ajudat per la cinquena columna d'aquí... Ara els del SIM ho deuen estar regirant tot.

—No m'agrada gens, això, Jean... A aquests polis d'aquí al carrer se'ls veu molt enrabiats.

—El problema és que els sonats del SIM poden agafar qualsevol; no tenen criteri, o potser si en tenen no el tenen ben fixat: tant et poden trincar per feixista com per anarquista, per

trotskista, per estranger, per estraperlista... Au, vine, torna al llit que mira com m'has deixat; si volen res ja trucaran la porta. Però que guapa que estàs quan et preocupes...

—Alerta, Jean, crec que la cosa és més greu.

Ara els trets i els crits retrunyien per tot l'edifici. De sobte, la porta de la cambra va començar a tremolar: algú estava intentant obrir-la, el pom de llautó daurat girava d'una banda a l'altra. La veu d'un poli va tronar:

—Maria Martí! Ho sabem tot! Els nazis que vam detenir la setmana passada l'han reconegut. Sabem que és una espia alemanya. Rendeixi's, no té res a fer.

La Herta va anar corrent al tocador per agafar la bossa de mà. En va treure una pistola Walther PPK, la va muntar amb decisió i es va situar al costat de la porta. En Jean, paralizat damunt el llit, no donava crèdit al que estava veient.

—Però, Herta, què és això? Tens una pistola entre les mans... Però què fas?

Just en aquell moment, els polis van començar a esbotzar la porta a puntades i cops d'espavall fins que el pany va cedir. Ara res no impedia l'entrada dels agents, i dues llanternes de mà van llençar els seus raigs cap a l'interior de la cambra:

—¡Alto, quieto todo el mundo! ¡Todos al suelo!

El primer poli que va entrar a la cambra va quedar astorat. Davant seu s'obria una luxosa cambra del Ritz, amb bibelots, quadres amb motllura francesa, mobles Lluís XV i cortinatges vermells de vellut. Damunt del llit els raigs van deixar al

descobert la carn blanca d'un home despullat. Era un noi fort i musculós i, òbviament, l'havien interromput mentre gaudia d'un bon moment. Entre les grenyes de brillantina s'endevinaven uns ulls esbatanats, i amb les mans tractava de protegir-se dels raigs que l'enlluernaven. En girar la vista lleugerament a l'esquerra el poli va descobrir que hi havia una noia molt rossa i molt despullada que brandava una pistola amb decisió.

—Tire el arma o dispero —va dir el poli mentre l'encanonava, però la rossa, lluny d'obeir, va aixecar la pistola de manera amenaçadora.

El poli va disparar amb la seva Ascaso del 9 llarg. Bang! Bang! Bang! Bang! Un, dos, tres, quatre trets, però la rossa va continuar dreta; es va sentir un gran espetec de vidres que, en caure, van reflectir els raigs de les llanternes i van inundar de llampegueigs la cambra. La noia va aparèixer des del lateral, i un cinquè tret va fer saltar el quinqué pels aires. I després, un sisè tret. El poli va notar una sensació estranya al front... En una fracció de segon va entendre que havia disparat contra un mirall, que la rossa li havia endegat un tret... i que òbviament estava mort. Després se li van apagar els llums.

Els dos polis que anaven darrere seu portaven fusells metralladors, els *naranjeros*, que en deien, i de fora estant van disparar sengles ràfegues seguides contra l'interior. A en Jean, que havia quedat en línia de tir, no menys de vint bales li van destrossar el cos, i després de retorçar-se un moment va caure estès damunt del llit. Les plomes d'ànec dels coixins foradats

van començar a flotar en l'ambient mentre la llum de les lots mostrava de manera intermitent un mar de sang vermella que amarava els llençols blancs i el cobrellit groc de blonda. En Jean era una massa de carn picada sanguinolenta amb plomes enganxades. Tanmateix, els policies no s'atrevien a entrar perquè algú continuava disparant des de dins, i el quinqué trencat havia iniciat un petit incendi que s'estenia amb rapidesa.

—Suelto el arma y salga con los brazos en alto.

No res, ningú contestava, i el fum s'anava ensenyorint de l'habitació. Els polis dels *naranjeros*, després de recarregar, van tornar a disparar a tort i a dret, però l'incendi guanyava força per moments. Es van començar a sentir crits: Foc! Foc! Mentrestant, tot l'hotel s'havia convertit en un caos de gent que intentava pujar o baixar escales a les fosques.

Després de disparar, la Herta va obrir el balconet, es va posar la bossa de mà travessera i d'una estrebada va desmanegar la cortina, la va fer passar per un barrot de la barana i es va despenjar fins al balconet del pis inferior. Va sacsejar la porta, però estava tancada. Amb rapidesa, va trencar el vidre amb la culata de la pistola i va introduir la mà per obrir la porta de doble fulla. Va entrar a l'habitació, que també estava il·luminada per un quinqué. Al llit hi havia una noia despullada que la mirava aterrida. D'una llambregada, la Herta va poder veure la porta oberta i un home d'esquena que estava mostrant la documentació als policies, i que els deia que ell era un alt funcionari del govern de Negrín. L'home va tancar la porta, i quan es va girar va veure

una rossa rogenca despullada, prou exuberant, que havia entrat pel balcó. La va mirar amb estranyesa: no recordava que hagués contractat una segona noia per passar la nit, i per un moment va pensar que era gentilesa de la casa.

—Vaja, com m'agraden aquestes innovacions! Amb això sí que no hi comptava!

—No és el que es pensa... Aixequi les mans i estigui's quietet —va dir la Herta brandant la pistola.

—Perdone, señorita, però no entiendo el catalán.

El funcionari, atordit, va intentar fer unes passes enrere, però la Herta ja no estava per històries, i va aixecar la pistola i li va etzibar un tret entre ull i ull. Amb la fressa que hi havia a l'hotel, la detonació pràcticament no es va sentir.

Llavors la Herta es va dirigir a la noia amb tranquil·litat tot abaixant la pistola:

—Vinga, maca, aixeca't i res de cridar. Ho sento però em quedaré la teva roba, crec que fem una talla semblant... i les teves sabates. Vaja, quins tacons que gastes. On vas amb això? —La Herta es va vestir amb rapidesa, i es va encabir amb dificultat dins de les sabates de la noia—. Ara busca la cartera d'aquest paio... meitat per a tu i meitat per a mi. I t'aconsello que quan jo marxi fotis el camp de seguida.

Amb el barret calat fins més avall de les orelles, i aprofitant el desgavell provocat per la gent que volia evacuar i per l'arribada dels bombers, la Herta va guanyar el carrer. Necessitava una solució ràpida i segura per passar la nit; ja havien tocat les onze

i la situació es podia complicar.

«Al pis franc no hi puc anar, no sé si està denunciat, i a aquestes hores no puc localitzar ningú de la cinquena columna, un hotel no pot ser... a males m'amagaré dins una porteria de l'Eixample.»

Va caminar apressada carrer Llúria avall, tot i que els tacons de les sabates no li donaven gaire marge, i va girar pel carrer Casp per tal de guanyar la plaça Catalunya; allà, davant la Telefònica, hi havia una de les poques parades de taxis que encara funcionaven, i va tenir sort perquè hi havia un vehicle. Li va fer senyal i va pujar mantenint la calma.

—Bona nit. A l'Hotel Oriente, a la Rambla...

—Volant, senyora, ara mateix. Ha tingut sort: cada vegada en quedem menys, de taxis. La majoria els han anat requisant per ajudar l'exèrcit, altres s'han espatllat, i a més hi ha el problema del combustible. Se'ns fa difícil, la feina, i a hores d'ara som pocs els que continuem en servei. Sort en tenim que encara hi ha una Barcelona alegre. I avui no sé què passa, he vist un munt de policia al Ritz i tot el centre està regirat...

El taxi va donar la volta a la plaça Catalunya, va baixar per la Rambla i en un moment va arribar davant l'Hotel Oriente. La llum havia tornat, i l'hotel, com altres establiments de la Rambla, començava a recuperar l'activitat. La Herta va entrar-hi i va anar directa a la cabina telefònica. Cinc minuts després, en va sortir i va baixar Rambla avall, fins al carrer d'Anselm Clavé.

CAPÍTOL 2

SANTA MARIA MAGDALENA

Flix, Ribera d'Ebre, 13 de novembre de 1938

Un cel gris plom amb un excés de llum anunciava neu. El fred era intens. L'Ebre, indiferent a l'esdevenir històric, baixava plàcid entre bromes. El tinent coronel Manuel Tagüeña, neguitós, caminava amunt i avall de l'extrem del pont de ferro de Flix, just davant del refugi que els enginyers havien excavat al vessant de l'escarpat turó del castell. Tenia una missió difícil: organitzar la retirada del que quedava del XV Cos d'Exèrcit de l'Exèrcit Popular de la República cap a la riba esquerra del riu. Les vides de milers de soldats estaven en joc. La batalla de l'Ebre s'acabava, i ara els feixistes pressionaven per impedir la retirada republicana. Tagüeña es mantenia a la riba dreta del riu, a l'extrem del pont, comandant directament la gran retirada que ja havia començat aquell mateix dia.

El pont de ferro, una estructura de campanya aixecada pels enginyers militars, era l'única via que tenia el XV Cos d'Exèrcit per escapar-se d'un encerclament mortal. Si el pont era destruït les tropes republicanes, arraconades contra el riu, serien exterminades. El telèfon de campanya va sonar. A l'altre costat va crepitar la veu d'un oficial:

—Mi teniente coronel, ha llegado un policía de Barcelona. Va en una moto, lleva un parche en el ojo e insiste en que quiere hablar con usted. Dice que se llama Emili Galera.

—Emili Galera, vaya... Ningún problema, es amigo mío, envíamelo para acá.

Una moto Norton International del 1932 va flanquejar les bateries antiaèries amb els esvelts canons soviètics del 76.2, va enfilejar el pont de campanya i va avançar insegura per la irregular calçada de xapa i taulons. L'Emili Galera va reconèixer, a l'entorn de la capçalera del pont, els muntatges quàdruples de metralladores Màxim. Els servidors estaven en tensió escrutant un cel incert. L'aviació feixista podia aparèixer en qualsevol moment entre els estrips dels núvols. A l'altra riba va distingir la silueta d'en Manuel, el seu cap i amic. Amb ell i l'Andreu Xandri havien passat bons moments a Alp, trescant pels cims del Pirineu. Ara l'Andreu estava mort i ell mateix havia perdut un ull a l'inici de l'ofensiva de l'Ebre, raó per la qual el van retornar a Barcelona a fer de policia, la feina que feia abans de la guerra. L'Emili va aturar la moto i va saludar emocionat posant-se el puny a la gorra.

—A les teves ordres, tinent coronel...

—Vinga, una abraçada, amic!

En Tagüeña era un jove madrileny, estudiant de matemàtiques. Parlava el català perquè havia passat alguns estius a Alp amb el seu amic Xandri, un jove nacionalista que, de grat o per força, li va fer estimar la llengua del lloc. Abans de la guerra l'Emili Galera havia estat inspector de policia, i en arribar el

conflicte, tot i que ja havia fet trenta-sis anys, es va integrar a les milícies, i després a l'Exèrcit Popular. A l'ofensiva de l'Ebre va perdre un ull i el van enviar de nou a fer d'inspector. No va perdre el temps: només arribar va estar molt ocupat desarticulant una xarxa d'espionatge nazi amb ramificacions al SIM en què estava implicada gent poderosa del bàndol republicà, i va decidir fer-se fonedís per tal d'assegurar la pell. Res millor que tornar al front; allà de ben segur que ningú l'aniria a buscar,

—I doncs, què hi fas, aquí?

—Ja t'ho pots imaginar, Manuel, no podia quedar-me a Barcelona com un baldat. Vinc a ajudar, vull reincorporar-me. A més a més, a la rereguarda estan passant coses estranyes, i el més prudent, per a mi, és escampar la boira.

—Tornar al front? Saps que no pot ser: has perdut un ull i no se't considera apte per al servei. Agafa la moto i torna a casa, si us plau...

—Ni pensar-ho. Amb el teu permís o sense, em reincorporaré a la meua unitat. A banda, la vida a la rereguarda és massa dura. Si jo t'expliqués...

—D'acord, diré que et tornin a fer els papers de sergent, ni que siguin falsos; si t'agafen els fatxes, si més no tindràs alguna oportunitat. I demana-li roba al meu ordenança: pantalons, gorra i guerrera...

—Digue'm on tenim el batalló Lincoln de la XV Brigada. On són?

—La XV Brigada Internacional ja no existeix, ara és la 15a

Brigada Mixta, i la majoria dels combatents són catalans, gent molt jove. Als internacionals en Negrín els va fer marxar a finals de setembre. Solament queden alguns americans, els casats amb noies d'aquí o els que tenien nacionalitat espanyola.

—És clar, quan vaig marxar la majoria dels combatents ja eren del país, i a Barcelona vaig anar a la desfilada per acomiadar els brigadistes. Però em reincorporaré al batalló igualment. On són? On és la meva gent?

—En aquests moments totes les unitats s'estan preparant per retirar-se cap al perímetre defensiu de la Fatarella. El que queda de les divisions 11, 42, 43, 44, 45 i 46 vindran cap a Flix, i les divisions 3 i 35, que eren davant la Pobla de Massaluca i Vilalba dels Arcs, cobriran la retirada. Aquesta tarda a les sis hi haurà reculada general, i demà, cap a les set del matí, les forces que vagin arribant travessaran el pont. La retirada la cobriran voluntaris de les divisions 3 i 35 que defensaran la línia fortificada de la Fatarella; segur que els teus amics, els que encara estan vius, es quedaran. Si els vols trobar has d'anar al capdamunt de la serra, a Raimats. De matinada el segon batalló de la 15a Brigada serà a les cotes 554 i 562, a la zona de més perill.

—És clar, no podia ser d'altra manera... Agafo quatre pertrets i pujo a Raimats. Gràcies, Manuel.

—Està bé, ara envio un camió amb municions cap a dalt. Deixa la moto a la riba esquerra, al costat del meu cotxe, i agafa'l. Sort, i no t'oblidis dels papers. I vigila, que fas molta falta.

El camió va remuntar com un llamp els carrers de Flix, va

enfilars la carretera de Riba-roja i va pujar pels forts pendents de la pista que menava cap a dalt de la serra de la Fatarella. Començaven a caure volves de neu. Camions, carros i grups de soldats esparracats baixaven en direcció al pont de ferro de Flix, l'únic punt que permetia sortir de la ratera. Tanmateix, la retirada era ordenada, i els rostres dels soldats mostraven determinació; no estaven vençuts.

Des de la revora de dalt del serrat va poder fer-se càrrec de la situació de perill. Davant seu, pendents i cingles davallaven fins a Flix i la vall del riu. Si l'enemic ocupava aquella balconada, podria bombardejar i massacrar les tropes concentrades a l'espera de passar el riu. Estava clar que caldria resistir per facilitar la retirada. Va arribar al camp atrinxerat de Raimats. Era una zona geoestratègica, alta i a la vegada amb pendents suaus, l'únic lloc per on l'enemic podia arribar als crestalls acarats a l'Ebre. Els enginyers republicans havien establert una defensa en profunditat, dues línies de trinxeres amb fortins de formigó. Raimats era la clau de volta de la línia fortificada que s'estenia des d'Ascó a Riba-roja.

L'Emili va mirar d'aixoplugar-se en un refugi on hi havia un oficial i un soldat amb un telèfon. Tota la zona tenia un aspecte tètric a causa dels bombardeigs. Els bosquets de pins i les oliveres dels bancals s'havien cremat, encara hi havia brases i la sentor de socarrim dominava per sobre de la flaire de terra mullada. Altrament, els nombrosos embuts de les bombes de l'aviació demostraven que els feixistes s'havien acarnissat en aquella zona.

L'oficial, un tinent de transmissions, va ser explícit:

—Vingui cap aquí, sergent, que arriba just a l'hora del ball...

Encara no havia acabat la frase quan uns xiulets llunyans van fujetejar el silenci, i en pocs segons es van convertir en sorolls eixordadors, com si fossin locomotores; després van venir les explosions: una, dues, tres.... terribles espetecs que van aixecar guèisers de terra just cinc-cents metres davant seu. Passats trenta segons, va venir la segona andanada, i una tercera, i una quarta...

—Són els canons del 155, com a mínim desapareixen des de Vilalba. Des d'abans-d'ahir que ens tenen enfilats. Saben que aquest punt és important, i que si trenquen per aquí adeu XV Cos d'Exèrcit... Tingui, sergent, faci un xarrup d'anís que això va per llarg.

—Gràcies, tinent. Fa gaire que dura, això?

—No paren, ens estan tirant de tot: els Heinkels 111 ens bombardegen des de molt amunt, i després les cadenes han metrallat tota la zona amb els avionets de dues ales... També han vingut uns ocellots molt estranys amb les ales doblegades, que baixaven en picat i tiraven uns *pepinos* terribles. I a banda, els Schneider del 155... Però de moment les defenses aguanten.

—Sort en tenim que no tenen bons observatoris i que tiren a la babalà. Demà veurem què passa, els tindrem al damunt.

Cap a mitjanit van anar arribant els soldats de la 15a Brigada Mixta, que van prendre posicions. Tot i estar a les fosques, la distribució es va fer en ordre; el fred era intens i ara nevava amb una certa intensitat. L'Emili Galera va reconèixer la veu calmada

del seu amic Carles Colomer, que donava ordres als soldats.

—Ei, Carles!

—Eh!! Emili? Emili? Què collons hi fas, aquí?

L'encontre amb en Carles va ser emotiu. Quan en Carles va acabar d'ubicar el seu escamot, a la segona línia de defensa, van anar a buscar aixopluc dins d'un dels fortins de formigó. El recambró era petit, i tenia les troneres tapades amb fustes i mantes per evitar que des de fora es veiés cap resplendor. A l'entrada, en un pot gros de llauna dos soldats assignats al lloc anaven cremant estelles i tronquets. Un parell de llums de ganxo il·luminaven màgicament l'estança.

El sergent Carles Colomer tenia trenta-nou anys, i era amic d'infància de l'Emili Galera. En començar la guerra s'havia incorporat voluntari a la Columna Macià-Companys, i com l'Emili va anar a parar a la XV Brigada Internacional, com a suboficial d'enllaç, perquè dominava l'anglès. En Carles era professor d'Història a l'Institut Escola; la seva dona, la Maria Puigdollers, treballava d'infermera al Clínic, i el fill del matrimoni, en Joanet, ja havia fet els catorze i ajudava en una fàbrica de material de guerra al carrer Badal.

—I doncs, Carles, quines ganes tenia de veure't. Vaig poder saludar la Maria i en Joanet; no pateixis, estan bé. Per cert, que la Maria em va donar xarop per a les teves genives. —L'Emili va obrir el sarró i li va donar al Carles una ampolleta verda.

—Meravelles! Tinc un flegmó terrible. Abans de res, però, hi ha una cosa que t'haig d'explicar, no me la trec del cap. —Els

ulls d'en Carles van espurnejar de manera enigmàtica.

—I doncs?

—Mira, fa dues setmanes ens van rellevar i vam anar a descansar a un lloc tranquil, a la vora de Riba-roja, uns vuit quilòmetres riu amunt, a tocar de l'esglésiola de Santa Magdalena de Berrús. El temple és del segon romànic o més aviat de transició, una obra dels templers de la comanda d'Ascó.

—Bon lloc per a un professor d'Història... i de segur que vas anar a donar-hi un cop d'ull, oi?

—Efectivament, hi vaig anar de dret. Estava buida, però no era prudent posar-hi gent perquè era un objectiu fàcilment identificable. Tenia uns arcs diafragmàtics preciosos, clarament apuntats. Hi havia uns quants forats a la coberta, a la banda de l'altar es veien destrosses i runa, i a fora, una mena de llosa grossa que semblava un altar i que ja es devia utilitzar a la nit dels temps. Bé, ja saps que tinc nas per a l'arqueologia... doncs just darrere del que quedava de l'altar de dins vaig veure un forat mig cobert de runa. En retirar les pedres la cavitat es va fer més practicable, i dins hi havia una mena de superfície plana parcialment tapada per la pols. Amb les mans vaig resseguir-la, i el nas no em va fallar: era una capseta de fusta. «Una lipsanoteca», vaig pensar.

—Una què?

—Sí, home, sí, una lipsanoteca, ja ho saps: les capses on, en consagrar una església, col·locaven relíquies o documents. En qualsevol cas, aquestes capsetes són més pròpies del període romànic que del primer gòtic. D'altra banda, els templers tenien

una mena de fixació amb Santa Maria Magdalena, que no són pocs els que diuen que era la parella de Jesucrist.

—I suposo que vas obrir la peça, oi?

—Doncs sí, i mira tu mateix el que hi havia dins.

En Carles va obrir el sarró, va remenar i en va treure una capseta de fusta d'olivera ben conservada, amb tanca de bronze, que feia uns 15 per 6 centímetres. De dins en va agafar un petit pergami enrotllat i l'hi va passar a l'Emili, que el va desplegar lentament i amb cura i el va acostar al llum de ganxo. Estava escrit en lletra minúscula carolíngia tardana. Va mig aclucar els ulls per llegir. Abans de ser policia havia treballat molts anys com a periodista de cultura, i no tenia gaires problemes per llegir el que fos...

—A veure, això està en llatí i diu: «Hic Maria Magdalena cum suis filiis et reliquiis domini nostri Iesu Christi in itinere finis montis serratae requieuit.» Això vol dir, si fa no fa, «Aquí va descansar Maria Magdalena amb els seus fills i amb les relíquies de nostre senyor Jesucrist de camí cap a les terres de Montserrat». Ostres...

—Doncs sí: ostres. Estic al·lucinant, Emili. Diria que això fa olor de... de...

—De Graal?

—Efectivament. Maria Magdalena i els seus fills, que potser eren els de Jesucrist, la relíquia, la muntanya de Montserrat... I el document és autèntic, no n'hi ha dubte.

L'Emili, astorat, mirava de fer-se càrrec de tot el que

implicava aquell document. Les idees li venien al cap en torrentada.

—No, si al final potser Wagner tenia raó quan deia que el Montsalvatge era Montserrat... Encara tinc gravada al cervell la representació que del *Parsifal* van fer al Liceu. Recordo com si fos ara quan el pare m'hi va portar, el 31 de desembre del 1913: imagina't jo, amb tretze anys, a la primera representació del *Parsifal* que van fer al Liceu... va ser impressionant.

—Doncs et ben juro, Emili, que quan acabi aquest desastre de guerra m'ocuparé del tema. Estic convençut que el Graal existeix, i el trobarem, no te'n càpiga cap dubte.

CAPÍTOL 3

AL CAPDAVALL, BANDERES

Barcelona, matinada del 13 de novembre de 1938

Teclejant amb els tacons, la Herta va sortir de l'Hotel Oriente i va enfilar el carrer d'Anselm Clavé. El soldat que hi havia de guàrdia a l'edifici del Govern Militar li va etzibar una floreta, i ella, sense fer-ne cas, en un moment es va plantar davant del número 9, la seu del consolat de Dinamarca. Va trucar al timbre i al cap de pocs segons un funcionari li va obrir la gran porta de ferro reixada.

—Senyora Martí?

—Jo mateixa. El senyor cònsol m'espera.

Tot i que era molt tard, el cònsol i el seu secretari encara estaven treballant. Barcelona era una capital complexa, i el consolat de Dinamarca era molt actiu. Halfdan Enberg, amb setanta-cinc anys, era el cònsol més veterà de Barcelona, exercia el càrrec des del 1907. Aquells dies tenia molta feina, i rarament tornava a la seva casa del carrer dels Santjoanistes abans de mitjanit. L'Enberg havia passat informació de tota mena a l'espionatge alemany. La Herta li tenia absoluta confiança, i estava segura que l'ajudaria a sortir-se'n.

El consolat ocupava un parell de pisos d'un pesant immoble

de finals del XIX, amb un pati on mantenien un cotxe. L'Enberg estava mig amagat darrere d'una taula de roure americà farcida amb muntanyes d'expedients. Als extrems, dos grans canelobres de plata amb espelmes li permetien treballar durant les apagades. Les parets estaven cobertes amb prestatgeries plenes de llibres desordenats. Presidint l'estança hi havia un polsós quadre de Cristian X de Dinamarca i Islàndia. L'Enberg gaudia, encara, d'una imponent cabellera blanca; la seva cara prima, de galtes xuclades i nas esmolat, allotjava uns ulls blaus que van repassar la Herta. No es va aixecar per saludar, però li va dedicar un somriure ampli i franc.

—Senyora Martí, feia dies que patia per vostè. Estic assabentat de la terrible caiguda que va patir la xarxa d'espionatge dels nostres amics alemanys. Pel que m'han informat, hi va haver morts i els del SIM van intervenir un parell de pisos i una de les preades màquines Enigma. Ho lamento molt... tanmateix, m'alegro que vostè s'hagi salvat.

—Senyor cònsol, li agraeixo el seu suport, però just fa un moment la gent del SIM m'ha localitzat al Ritz i he hagut de fugir cames ajudeu-me. Lamento molt haver-lo destorbat, però la veritat és que no sé on anar i confio en la seva ajuda.

—Naturalment, maca; això és que algú ha parlat, ja sap que a les txeques afluixen la llengua al més valent. Però no pateixi, aquí s'hi podrà estar els dies que vulgui, sense sortir gaire, això sí. Tenim cambres al pis de dalt i, com sap, ja hem ajudat molta gent. Faré que li preparin un passaport danès i arranjaré el transport

fins a la frontera francesa. Ara, el meu secretari l'acompanyarà al pis de dalt.

—No tinc paraules, senyor cònsol. Per cert, com està la seva filla? Vaig estar dos mesos amb l'Adi a Marsella abans de començar a treballar a Barcelona, i ja sap que som amigues.

—Sí, és clar. L'Adi és una bona noia, una catalana de cap a peus, que parla set idiomes i que ha estat portant la secretaria del SIFNE, la xarxa d'espies franquistes d'en Bertran i Musitu. Tanmateix, encara està amb aquell dropo d'en Josep Pla... Mare de Déu, no ha servit ni per fer d'espia. Van marxar de Marsella i es van instal·lar a Biarritz per entrar a territori del govern de Burgos. Pel que em diu ella, en Pla s'arramba molt als falangistes, s'està preparant per entrar a Barcelona i conspira tothora; es veu que vol fer-se càrrec de *La Vanguardia*. Quines ganes tinc de veure-la lluny d'aquest aprofitat... I a més a més hi ha el tema de la nena, de la Rose, pobra criatura...

—No perdi l'esperança, senyor Enberg, segur que l'Adi veurà la llum. Jo vaig estar vivint amb ells i entenc el que em diu.

—Doncs res més... I ara disculpi que me'n vagi, que avui he tingut un dia dur i jo jaestic una mica vell. —El cònsol va fer sonar una campaneta i el xofer es va presentar per portar-lo cap a casa.

La Herta es va estar un parell de dies al consolat danès, sense sortir, però no volia viure com un talp, i les tropes de Franco encara podien trigar setmanes o mesos a arribar a Barcelona. A més a més, ja estava farta de treballar per als nazis, als

quals, al capdavall, menystenien profundament, i necessitava obrir horitzons. Havia de portar la iniciativa, i va optar per la via arriscada: *audaces fortuna iuvat*, la sort somriu als audaços.

El dia 22 de novembre, de bon matí, es va arribar fins al proper Hotel Oriente per trucar amb tranquil·litat a la seva amiga Adelina Evrasonh, una de les traductores del consolat soviètic. Totes dues havien compartit els avatars de la guerra i no poques aventures; de fet, la Herta com a periodista i l'Adelina com a traductora havien coincidit sovint en els esdeveniments de la capital catalana. Li va trucar a les vuit del matí, just abans que la noia sortís de casa cap a la feina.

—Adelina, soc jo. Escolta'm amb atenció, si us plau. Res és el que sembla. No diguis res i escolta.

—Maria? —L'Adelina no se'n sabia avenir. El dia abans li havien comunicat que una de les seves millors amigues a Barcelona era una agent hitleriana, i aquella trucada la va deixar muda.

—Vull parlar amb el teu cap per aclarir aquestes bestieses que s'estan dient sobre mi. Demà tornaré a trucar a la mateixa hora, i si hi està interessat podem mirar de quedar. —Tot seguit, i sense esperar resposta, la Herta va penjar el telèfon.

L'endemà la Herta va tornar a repetir l'operació, trucant ara des del bar Cosmos.

—Adelina?

—Hola, Maria. El meu cap diu que sí, que passis pel consolat demà a la tarda.

—D'acord. Gràcies, Adelina. —Ràpidament, i sense afegir res, la Herta va penjar el telèfon.

La Herta volia afrontar la trobada amb un mínim de garanties. Sabia que en Iuri Golubevi, àlies *Armando*, el jove que s'havia fet càrrec dels assumptes de l'NKVD (Comissariat del Poble per a Assumptes Interns) i del consolat soviètic, tenia despatx a l'últim pis de la Pedrera, a la mateixa oficina on havia estat el sinistre Erno Gerö, el delegat del Komintern i anterior cap de l'NKVD. Golubevi havia estat secretari de Gerö, i la Herta tenia informació sobre la seva activitat perquè l'espionatge alemany havia seguit la gent de l'NKVD.

En Iuri era un noi solitari que no es refiava de ningú, un costum molt sa atès que les purgues del camarada Stalin estaven a l'ordre del dia. Acostumava a baixar a esmorzar gairebé cada dia, cap a les onze del matí, a un cafè proper del carrer Claris que encara servia succedanis de cafè i magdalenes. En Iuri sempre es posava a la taula del fons, amb l'esquena contra la paret, per veure-les venir, i aprofitava per donar un cop d'ull als diaris. La Herta va estar alerta i va esperar l'hora. En Iuri no va fallar. La Herta va deixar passar un temps prudencial i va entrar al bar amb decisió, i fent un somriure al cambrer va anar de dret a seure a la taula d'en Iuri. El noi no va tenir temps de reaccionar, però tampoc va detectar cap perill; més aviat es va sentir sorprès, i d'altra banda la cara de la noia li era vagament familiar.

—Hola Iuri, soc la Maria Martí, bé, de fet la Herta Schumacher. Estigues quietet, perquè com et pots imaginar porto

artilleria...

En Iuri va abaixar el diari i va mirar la noia per damunt les ulleres rodonetes. La Herta va assajar el seu millor somriure mentre li mostrava la bossa lleugerament oberta perquè pogués veure que la mà dreta, que amagava a l'interior, empunyava una petita però mortífera Walther PPK.

—Encantat de saludar-la, *Fräulein* Schumacher, i no pateixi, ja pot amagar això. Tots som companys de l'ofici, i ja ho sap, avui per vostè i demà per mi. Crec que havíem quedat demà, però no hi ha cap problema a veure'ns ara. Vostè dirà, soc tot orelles.

—M'agrada aquesta música, però ja sap que jo soc una pobra noia i haig de prendre les meves precaucions, i anar de dret al seu cau era una mica arriscat. Ja es pot imaginar el que necessito: entre el 9 i el 10 de novembre va caure la xarxa d'espionatge alemanya, i tant si s'ho creu com si no jo hi vaig ajudar. No m'agraden els nazis.

—Sí, és clar, però...

—Però paguen bé, i jo he quedat prou neta... Crec que ningú d'ells sospitarà de mi, i per tant puc mirar de reprendre els meus contactes amb la xarxa de l'Abwehr i amb els espanyols de la cinquena columna, els del SIFNE del senyor Bertran i Musitu.

—I quin benefici trauríem nosaltres del fet que vostè mantingui les seves activitats i els seus contactes?

—Naturalment, tindria informats els *ruskis* de coses i persones. El futur serà complicat, i jo em vull assegurar la jubilació. Per dir-ho d'una altra manera, m'estic oferint per fer

d'agent doble a un preu raonable. I miri, com a penyora de les meves bones intencions, aquí té un llistat de col·laboradors del SIFNE a Barcelona i a Tarragona, i els enllaços que tenen a Perpinyà i Marsella. —La Herta va treure un sobre obert, i en Iuri el va agafar i li va donar un cop d'ull.

—Interessant... Però amb això que diu del doble joc ha de vigilar: ja sap com va acabar la Margaretha Geertruida...

—La Mata Hari? Sí, és clar, però no pateixi per mi. D'altra banda, ja sap que Berlín i Moscou, després de la comèdia de Munic, han començat a negociar un pacte fàctic de col·laboració: en Ribbentrop i en Molotov estan jugant la partida, i acabaran com a aliats. I si la guerra espanyola s'allarga encara riurem tots plegats; quan el caporal i el georgià es facin abraçades voldrà dir que nazis i estalinistes són aliats. Pobres republicans espanyols...

—Estem d'acord, *Fräulein*, m'interessa tot el que em pugui explicar del Reich, ara i en el futur, i siguem enemics o amics... però ja sap que nosaltres som humils proletaris i no podem pagar gaire. De moment vostè conservarà la vida, que ja és molt.

—Això vol dir que els pollosos del SIM, els de la policia política espanyola, no em molestaran? Vol dir que puc circular i que puc marxar del país sense traves?

—Justament, a partir d'ara vostè és com... com si no existís, la faré esborrar dels nostres arxius. Els contactes, si escau, i mentre sigui aquí, els farem de manera informal, sempre a través de la senyora Adelina Evrasonh. Marxi quan vulgui, i aprofiti mentre pugui: venen dies de caos, i com es pot imaginar el futur de

la República espanyola és una qüestió de setmanes més que de mesos. Però no pateixi, que arribat el cas mantindrem el fil a través de la nostra xarxa de consolats i ambaixades d'Europa. A partir d'ara, per nosaltres el seu nom serà... Digui'l vostè mateixa...

—Doncs jo per vostès soc... Maria Magdalena, una dona que va saber enlluernar el Messies i encarrilar el penediment pels seus errors anteriors.

—Doncs quan Maria Magdalena truqui o es presenti a qualsevol de les nostres ambaixades tindrà la porta oberta. De tota manera, ja li anticipo que les que tindran prioritats seran les de Dinamarca, Suècia i Suïssa, països que probablement es mantindran neutrals passi el que passi. Qualsevol teletip que arribi signat per Maria Magdalena arribarà allà on ha d'arribar... Li sembla bé?

—Perfecte. Ha estat un plaer, Iuri. M'agraden els homes com vostè, amb les idees clares. Per cert, a mi sempre em podran trobar —amb temps, això sí— enviant un missatge o un telegrama al gerent de l'hotel Orotava de Santa Cruz de Tenerife. És un vell amic, i hi mantinc contacte telefònic regular. Moltes gràcies per tot, ha estat molt amable. *Do svidaniya.*

—Gràcies a vostè, *Fräulein*, tant de bo tinguéssim temps per fer unes copetes de xampany... Confio que en un moment o altre ens tornarem a trobar. Salut i revolució.

La Herta va decidir sortir de Barcelona com més aviat millor. En poc menys d'una setmana, l'Adelina Evrasonh li

va subministrar salconduits diversos, cartilles de racionament i un passaport de seguretat que l'acreditava com a tècnica d'infermeria soviètica. Al seu torn, el consolat de Dinamarca li va donar un passaport danès. Sobre el paper, no havia de tenir cap problema per sortir del país, però la Herta es va estimar més utilitzar les xarxes del SIFNE per passar a França, ja que volia mantenir el seu estatus com a espia del Reich i els alemanys no n'havien de fer res de les seves relacions amb els danesos, ni òbviament amb els soviètics.

El dimecres 30 de novembre de 1938 la Herta es va posar en marxa. A les set del matí va agafar els Ferrocarrils Catalans a la plaça d'Espanya. La línia de Manresa i Guardiola funcionava de manera correcta, els sindicats la gestionaven amb eficàcia. A les set del vespre, amb un fred terrible, va arribar a Guardiola de Berga, i encara va poder continuar fins a la Pobla de Lillet, on va fer nit a la Fonda d'Espanya. Allà va contactar amb passadors del SIFNE, que des de Castellar de n'Hug la van conduir fins a la collada de Toses, i des d'allà, travessant boscos i pendents nevats, van guanyar la frontera francesa. Des de Sallagosa, amb el trenet groc primer i amb la SNCF des de Prada, va arribar Perpinyà; el 4 d'octubre era a Marsella, i el 7, a Berlín.

La Herta es va presentar davant el ministre d'Afers Exteriors, Joachim von Ribbentrop, el successor de Konstantin von Neurath, que era qui li havia encomanat la missió a Espanya. Durant uns quants dies es va sotmetre a un exhaustiu interrogatori per explicar fil per randa les seves activitats a

la rereguarda republicana. També va haver de relatar tot el que li havia passat a Heinrich Himmler, molt interessat en la darrera missió en què havia participat la Herta, per recuperar un significatiu llibre jueu, un Zohar escrit a Barcelona al segle XIII. L'intent havia fracassat, però la Herta va haver de precisar-ne tots i cadascun dels detalls, va deixar clar que la responsabilitat no havia estat seva, i que l'operació fallida s'havia d'imputar als responsables de l'Abwehr a Barcelona. Tanmateix, va explicar que els agents alemanys havien lluitat heroicament i que abans d'entregar el llibre dels jueus als bolxevics el van enviar al fons del mar. Així el fracàs es va presentar, al capdavant, com una victòria, ja que s'havia aconseguit destruir una peça important del patrimoni cultural jueu. A Himmler, que imputessin els errors de l'operació als homes d'en Canaris, els de l'Abwehr, ja li estava bé en la mesura que això reforçava la seva imprescindibilitat davant Hitler.

El 26 de gener va acabar de redactar els darrers informes; era el moment d'agafar unes vacances. Just al final d'aquell dia les emissores de ràdio anunciaven, amb tot luxe de detalls, que Barcelona havia estat conquerida per les forces feixistes.

CAPÍTOL 4

UNA BATALLA LLUNYANA

14-16 de novembre de 1938. Raimats, la Fatarella

A les trinxeres de Raimats la nit es va fer llarga. La neu, tot i que de manera feble, no va deixar de caure, el fred els arribava fins al moll de l'os. Els soldadets dormien en grups de tres o de quatre, arrambats, amb una manta a terra i les altres dues o tres al damunt. A les set de la matinada van tornar a tronar els projectils del 155, esqueixant el cel amb udols monstruosos. Aquesta vegada passaven de llarg, i esclataven gairebé a l'extrem de la serra. L'Emili va continuar dormisquejant dins del fortí, però en Carles es va aixecar neguitós. De fet, mai havia deixat del ser el professor de l'Institut Escola que patia pels seus alumnes, i que ara es preocupava pels seus soldadets. Va sortir a la trinxera exterior. Els guàrdies eren al seu lloc, i els soldats capcinejaven tot retardant el moment d'aixecar-se. El cerç bufava suau però gelava l'ànima.

—Amunt, nois, i ja ho sabeu: a rentar-vos, a afaitar-vos i raspallar-vos les dents, que els de l'Exèrcit Popular som gent neta. I si avui hem de palmar aquí, si més no, que estiguem presentables.

Per donar exemple, i com cada dia, en Carles es va rentar les

dents i es va afaitar a la trinxera tot i que l'aigua de la gibrella estava més que freda. De sobte li va arribar una aroma singular, realment inversemblant. Els soldats de cuina van anar portant a la tropa pa torrat amb cansalada acabada de rostir, garrafes de vi i termos amb cafè molt calent. Els comandaments sabien que els voluntaris necessitaven tota mena de municions, i van maldar per alimentar bé els nois.

Cap a les nou del matí van poder veure denses columnes de fum negre que s'ajuntaven amb els núvols baixos; per la posició es podia deduir que sortien de la Fatarella. En Carles es va cargolar una cigarreta i va començar a fumar fent grans xuclades.

—Ara els feixistes deuen estar entrant al poble. No m'ho vull ni imaginar... ahir a la nit, quan vam passar la Fatarella era un lloc fantasmagòric, sense llum i sense gent. El vent xiulava pels carrers deserts.

—Pots pensar —va afegir l'Emili—, ara els moros i els legionaris deuen estar saquejant les cases. Abans d'un parell d'hores els tindrem aquí; saben que si arriben al penya-segat d'aquí al darrere amb una sola bateria del 105 podran destrossar l'exèrcit republicà. Ara els nostres ja deuen estar passant el pont de ferro a tota pastilla, però encara trigaran a travessar tots. Haurem d'aguantar.

—Efectivament, Emili, i d'aquí no ens mourà ni Déu fins que el darrer dels nostres hagi guanyat l'altra banda.

Cap a quarts de deu del matí el fred es va tornar més intens, però va parar de nevar; l'ambient estava molt net i la visibilitat

era bona. Els soldats miraven amb ansietat els camps i turons propers tot esperant el moment. Un soroll somort de motors es va anar fent cada vegada més present; s'acostava un nyigo-nyigo de cadenes metàl·liques.

—Sergent Colomer... allà... allà... sota dels pins... els tancs... ja venen...

En Colomer va agafar els prismàtics i els va enfocar. Un silenci sepulcral, només trencat pel llunyà xerriqueig dels blindats, es va ensenyorir de tota la posició de Raimats. Els nois miraven expectants.

—Emili, veig un primer tanc als turons d'allà al davant, pel camí de la Fatarella. És un Panzer I, alemany i al darrere se'n veuen un parell més; són l'avantguarda. I veig el comandant del primer vehicle, està gairebé tot ell fora de la torreta... Una mica xulo, aquest paio.

—Bé, ja ho pot estar, de tranquil, que pel cap baix és a més d'un quilòmetre de la nostra posició, i també és prou lluny de la nostra primera línia...

—Aquest *boche* pagarà cara la seva gosadia... Què s'ha pensat? Que això és un ball d'envelat? Ramonet! Vine cap aquí! —va cridar en Colomer. Un soldadet que amb prou feines devia tenir els divuit, esprimatxat i amb ulleretes rodones, es va afanyar a presentar-se.

—A les seves ordres, sergent. Vostè dirà.

—Té, xarrupa una mica de conyac i concentra't.

En Carles li va oferir una petaca al noiet, que va fer un bon

glop que va rematar amb una bufada de satisfacció.

—Ets el millor tirador de la companyia. Fixa't allà, entre els arbres. El primer tanc... El comandant va com un gall faver, està com si passegés per la Wilhelmstrasse, així que endinya-l'hi, i si el tombes et donaré permís de cap de setmana. Només que puguem...

En Ramonet es va llepar el polze i el va aixecar per comprovar la direcció del vent, i amb el mateix dit humit es va treure la pols de les ulleres. Va regular l'alça del seu fusell rus, un Mosin Nagant molt ben cuidat. Es va recolzar amb molt de compte en uns sacs mirant de fixar bé el braç esquerre. Va tirar el pany enrere i endavant, una bala va entrar a la recambra. En Carles mirava l'objectiu amb els prismàtics. En Ramonet va aguantar la respiració, i, sense pressa, va prémer el gallet. Un tret va trencar la tensió.

Un, dos segons i... en Carles va veure com el comandant es desplomava. El cos va quedar penjant de la torreta mentre el Panzer I continuava avançant. Un brogit salvatge de victòria va eixordar les trinxeres republicanes.

—Molt bé, Ramonet, l'has tombat. Té, fes un altre traguinyol, que ara començarà la festa...

Efectivament, com si d'una carrera es tractés, el tret es va convertir en el senyal de sortida: no menys d'una dotzena de Panzer I van avançar contra la primera línia de fortins i trinxeres disparant les metralladores. L'Emili anava seguint l'atac amb els prismàtics; ara les canonades eren constants i s'acarnissaven

sobre la primera línia republicana.

—Mira't això, Carles, sembla que els nostres els tenen aturats. Els tancs han quedat clavats. Però aquestes canonades són de la seva artilleria divisionària del 105. Jo diria que les estan endinyant, amb tir tens, contra els nostres fortins...

Les hores que van seguir van ser un autèntic infern. Els tancs no van poder assaltar les trinxeres perquè els bancals i rases antitancs els van impedir progressar, però tanmateix la infanteria de la 82a Divisió del Cos d'Exèrcit Marroquí, *La Gallega*, va atacar repetidament. Cap a migdia l'aviació va tornar a fer acte de presència: els Heinkel He 51 van cosir a trets les posicions republicanes, i tot seguit la infanteria franquista va reprendre l'atac contra la primera línia.

—No aguantaran gaire, els nostres. —L'Emili seguia amb preocupació els esdeveniments—. Ara la lluita ja es fa a les trinxeres i estan combatent amb granades... és un infern. Atenció! Els nostres es retiren. Nois, prepareu foc de cobertura!

Per les trinxeres de comunicació entre la primera línia i la segona van anar arribant els sobrevivents, que van prendre posició a les darreres trinxeres d'evacuació, les que estaven darrere de la segona línia. La infanteria feixista, superada la primera línia, va continuar avançant, gairebé a peu dret, cridant sorollosament «Arriba España», com si ja haguessin assolit la victòria. L'avenç imprudent va continuar fins a una vintena de metres de les posicions republicanes de la segona línia, i llavors es va abatre sobre ells una terrible calamarsada de plom. El foc

creuat de les Màxim i les ZP disparant des dels fortins i els trets de fuselleria que vomitaven les trinxeres van aniquilar desenes d'atacants.

Amb ràbia, i ara prenent precaucions, avançant a cobert, la infanteria franquista va continuar l'atac durant tota la tarda. Van arribar a ocupar un sector de la segona línia, però a la nit la infanteria republicana va contraatacar amb granades i va liquidar les infiltracions.

La nit del 14 al 15 de novembre va ser llarga. El tiroteig va ser constant, i els crits i gemecs dels ferits i agonitzants que havien quedat entre les dues línies eren terribles: udols de dolor i crits demanant la presència de la mare...

El dia 15 es va anar desvetllant a poc a poc. Tot el sector fumejava, i l'olor de pólvora es barrejava amb la pudor de fum, de carn cremada i la inequívoca aroma metàl·lica i dolçassa de la sang.

En Carles va tornar a animar el seu escamot, i el mateix feien els oficials i suboficials al llarg de tota la línia.

—Companys! Pel que ens diuen els soldats del grup 115, els de les divisions 42 i 43, els de la 44 i els de la 60a Brigada Mixta ja han creuat el riu. I continuen passant; en poques hores el XV Cos d'Exèrcit s'haurà salvat per lluitar en defensa de Catalunya. Tot serà gràcies a la vostra voluntat de combat, i jo us dic que continuarem clavats aquí fins que la nostra gent estigui a l'altra banda i se'ns ordeni, a nosaltres també, la retirada. Visca la República i visca la llibertat!!!

Un bramul de visques sorgit del fons de les trinxeres va sancionar la voluntat de resistència. Mentrestant, l'Emili, nerviós, amb els prismàtics a la mà tractava de saber per on els vindria el següent cop. De nou el xerriqueig de cadenes va indicar l'arribada del perill.

—Atenció, Carles, mira cap allà a l'esquerra... són tancs, i s'estan filtrant des de les posicions que han conquerit a l'extrem final de la pista de Riba-roja.

—Això vol dir que avançaran entremig de la primera i la segona línia, i que tindrem els tancs davant nostre en un tres i no res.

—Efectivament, és una gran columna. Venen dotzenes de blindats i els que van a l'avantguarda són els T-26 dels franquistes. Això no m'agrada gens... no podran pujar pels talussos que protegeixen els fortins, però donaran suport directe a la infanteria quan ataquí. Indica als nois que preparin granades i ampolles de benzina; ara s'acosta l'atac definitiu.

Una vintena de tancs T-26 protegits per un eixam de Panzer I es van desplegar al llarg de la pista davant les posicions de la segona línia de Raimats. A redós dels tancs, la infanteria franquista va prendre posicions i va instal·lar morters. L'atac generalitzat va començar cap a les onze del matí. Els T-26 es van acostar als fortins el màxim que van poder, a menys de cinquanta metres, i van començar a disparar intentant fer punteria contra les espitlleres. Alhora, els morters i el foc de metralladores colpien les trinxeres republicanes. El bombardeig directe es va perllongar

durant més de dues hores. Alguns fortins van rebre més de quaranta impactes d'artilleria, i els trets que s'escolaven per les espitlleres explosionaven a l'interior. Van anar emmudint d'un en un. Lliurats del foc de les metralladores republicanes, els soldats de la 82a Divisió van avançar amb prudència, arrossegant-se com fardatxos cap a les trinxeres. Les granades ofensives i defensives van prendre el protagonisme dels combats. Cap a les tres de la tarda, la línia republicana ja no es podia mantenir. En Carles va ordenar la retirada a la darrera trinxera, la que s'obria davant del que havia estat un bosquet a tocar de la cota 652. Allà es van mantenir, disparant un cartutx darrere de l'altre i tombant els enemics que s'acostaven, amb les granades travessant l'aire en un i altre sentit.

En Carles, sense parar d'accionar el seu Mosin Nagant, va ser taxatiu amb els sobrevivents de l'escamot:

—Retirada! Marxeu! Comenceu a córrer i no pareu fins a Flix. És una ordre!

—No el deixarem sol, sergent!! —va somiquejar en Ramonet, un dels sobrevivents.

—Càgon... Que marxeu, he dit!

Sense donar-li l'esquena, els nois van començar a retrocedir. Just en aquell moment l'Emili va sentir un xiulet de morter que inequívocament li venia al damunt, i després una explosió somorta el va deixar cobert de terra. Tot es va fer fosc. Les orelles li xiulaven. Durant uns segons no sabia si estava viu o mort. Ràpidament es va eixorir, just per constatar que en Carles no

havia tingut tanta sort. Havia quedat panxa amunt en un retomb de la trinxera; l'explosió li havia arrencat una mà, la cama dreta era una massa de carn picada, roba i pols. El baix ventre també el tenia rebenat. Estava llest; allò no tenia solució.

—Carles!!! Em sents?

En Carles, fent un esforç, encara va poder barbotejar algunes paraules.

—Marxa, Emili, això s'ha acabat. Cuida't de la Maria i en Joanet... i agafa la lipsanoteca.

En Carles va perdre els sentits. L'Emili li va treure el casc i va provar d'aixecar-lo, però era impossible; dos minuts més tard va deixar de respirar. Va agafar la lipsanoteca del sarró, va prendre les cartutxeres i el Mosin d'en Carles, li va treure el pany amb rapidesa i el va llençar lluny. Com va poder, va tirar terra damunt del seu amic i després va començar a córrer, just quan ja s'endevinaven les siluetes dels soldats franquistes renegant i entrant a la trinxera.

L'Emili es va apressar, i en pocs minuts va entrar en contacte amb els noiets de l'escamot i d'altres que s'anaven retirant. Des de l'extrem de l'altiplà van començar a baixar rostos avall pels abruptes pendents que menaven cap a Flix. El descens va ser un turment; els soldats anaven nafrats i alguns transportaven ferits. Van arribar als afores de Flix cap a mitjanit del dia 15. Als turons de la rodalia del poble hi havia combats, i encara anaven passant tropes en retirada. Cap a les quatre de la matinada del dia 16 de novembre, el grup de l'Emili va ser el darrer a passar el riu

pel pont de ferro. A l'extrem de la riba esquerra els va rebre en Manuel Tagüeña.

—Ostres, Emili, sou els últims... Moltes gràcies, nois —va dir en Tagüeña dirigint-se a tot el grup—, heu salvat milers de vides, i el XV Cos d'Exèrcit tornarà a combatre per defensar Catalunya.

En Tagüeña va prémer el detonador i el pont de ferro de Flix va saltar pels aires. Eren dos quarts i deu minuts de cinc de la matinada del dia 16 de novembre de 1938. La batalla de l'Ebre havia acabat. En Tagüeña, capcot, li va fer una forta abraçada a l'Emili.

—Company, estic segur que ha estat terrible, i pel que veig el sergent Colomer no està amb tu...

—No, Manuel; allà s'ha quedat...

L'Emili va continuar amb la 35a Divisió, ocupant les noves posicions defensives i actuant d'enllaç amb la moto. Durant unes setmanes el front va estar tranquil. Després de la terrible contesa de l'Ebre semblava que tot s'havia acabat, però en realitat la calma era un parèntesi: aviat l'exèrcit franquista reprendria l'atac, i tothom ho sabia. L'Emili va escriure a la Valentina Garcia, la seva companya. També va escriure als amics i parents indicant que estava bé i que s'havia reincorporat al front. Fins aleshores el correu havia funcionat amb total eficàcia i precisió, però amb les retirades continuades i els canvis d'ubicació de les unitats va començar a haver-hi problemes. Les seves cartes ja no van tenir resposta.

El 23 de desembre els feixistes, ansiosos per ocupar totalment

Catalunya, van iniciar l'ofensiva contra l'exèrcit republicà, que es va anar retirant ordenadament. El XV Cos d'Exèrcit va lliurar combats sense parar. Mentrestant, Barcelona era bombardejada brutalment. El Nadal del 1938 va ser un dia trist; per Sant Esteve de nou van caure bombes sobre Barcelona, i l'aviació la va continuar castigant el dia 27 i el dia 29. El 31 de desembre, per acomiadar l'any, els atacs aeris van fer gairebé cent morts i un centenar de ferits, i els atacs van continuar per Cap d'Any i el dia 2 de gener de 1939. Barcelona era com un gran animal ferit de mort que anava perdent l'esma. El dia 4 de gener, després de violents combats, els feixistes ocupaven les Borges Blanques i Artesa de Segre. L'enemic s'acostava. El dia 8 de gener els feixistes van ocupar Montblanc, i el dia 14 entraven a Valls i Tarragona.

El XV Cos d'Exèrcit lluitava ara arran de la costa. El dia 19 de gener, en Tagüeña va anar a trobar l'Emili.

—Hola, Emili, ha arribat un cable per a tu. És del conseller de Justícia, en Pere Bosch i Gimpera, que diu que tornis i que et reincorporis tan aviat com sigui possible, que et necessita... Així que aquí tens el salconduit. Gràcies, ja has fet prou l'heroi; ara torna, agafa la moto i de dret a Barcelona, que caldrà ajudar a organitzar la retirada cap a la frontera. Gràcies, amic.

CAPÍTOL 5

EN PERE BOSCH I GIMPERA

Barcelona, gener de 1939

L'Emili Galera va arribar a Barcelona cap a les vuit del matí del 20 de gener de 1939. Els carrers estaven deserts. Va entrar a la ciutat per la Gran Via, i va guanyar la Barceloneta per la via Durruti. Tenia l'esperança de poder esmorzar amb la Valentina, la seva companya. Feia gairebé dos mesos que no la veia. Plegats havien dificultat l'acció de l'espionatge nazi a Barcelona i havien contribuït a desarticular una trama que, amb la complicitat de traïdors del SIM, passava informació als alemanys. Junts havien impedit que els nazis s'apoderessin d'un valuós llibre medieval vinculat al món jueu català, especialment cobejat pel mateix Adolf Hitler. Després d'haver salvaguardat la peça, l'Emili, per tal d'eludir possibles represàlies dels sectors del SIM implicats en l'afer, s'havia fet fonedís i havia marxat cap al front.

La moto s'encaminà amb rapidesa pels carrers de Ginebra, Atlàntida i Maquinista, va baixar pel de Giné i Partagàs i en arribar a la cruïlla amb Sant Carles va constatar, amb terror, que l'illa de cases tenia un gran esvoranc i que allà on hi havia hagut el número 67, allà on vivia la noia, solament hi quedava un gran buit ple de runes recremades que envaïen el carrer i que

encara fumejaven. La seva presència no va passar inadvertida: la Miquela, una de les poques veïnes que quedaven al carrer, va sortir d'una planta baixa propera.

—Senyor! Senyor! No ha quedat res de la casa, va ser el bombardeig d'ahir, els italians van estar atacant el port de valent. Va ser terrible, al barri van caure moltes bombes i hi va haver molts morts...

L'Emili va començar a imaginar-se el pitjor.

—I de la Valentina Garcia, en sap alguna cosa?

—Mare de Déu, la Valentineta, no en sabem res. De dins de l'edifici en van treure molts cadàvers cremats, però no els van poder identificar. Pot ser que la Valentineta estigui morta; feia dies que traguava pel pis fent neteja, i ahir hi era. Vam estar parlant molta estona i no l'hem tornat a veure... I no estava entre els ferits, que ho vaig mirar. Crec que la bomba li va caure al damunt, però no l'hi puc dir amb certesa... Hi va haver moltes víctimes, però de la Valentina no en sabem res. Tanmateix, si li va arribar l'hora, pobreta, que al cel sigui. Coratge, senyor, coratge... no perdi l'esperança.

L'Emili va quedar desmanegat. Va seure a la gatzoneta a la voravia, amb els ulls fixats en el munt de runes, i es va quedar en aquell lloc, el cervell en blanc, durant gairebé mitja hora. La veïna li va portar un gotet d'aigua del Carme que es va empassar d'un glop i el va fer reaccionar; estava clar que s'havien d'explorar totes les possibilitats.

—Gràcies, Miquela. Si apareixen ella o els seus pares, aquí li

deixo escrita la meva adreça. Faci-m'ho saber, si us plau, i que em facin arribar una nota explicant com i on s'estan. Moltes gràcies.

L'Emili va quedar amb un enorme buit interior, tot donava voltes massa de pressa. Va anar cap al seu pis, el tercer primera de la lletra A del carrer Pizarro, amb l'esperança de trobar alguna nota. Podria ser que el dia abans, en acabar la neteja, hagués anat a comprar o a visitar els seus pares, o podria ser que estigués ferida en algun hospital. Va trobar un parell de cartes que el carter o ella mateixa havien passat per dessota la porta, però portaven data del desembre, res del dia anterior. Les evidències indicaven, de moment, que ella podria haver estat al seu pis quan la casa va ser polvoritzada per l'aviació italiana. Tanmateix, havia d'aferrar-se a la idea que no hi fos durant el bombardeig, o que hagués resultat ferida.

L'Emili va baixar l'escala al trot, va engegar la moto i va marxar cap al passeig Nacional circulant a poc a poc. El dia continuava gris i fred, la humitat salobrosa del port se li ficava al moll dels ossos. La tristesa es feia més gran en la mesura que prenia consciència de la magnitud del desastre... El paisatge urbà era gris, de blanc i negre, com si d'una pel·lícula es tractés; era com si veiés el món des de fora. Davant seu anaven desfilant els rafals destrossats del passeig Nacional, amb incendis encara ben presents, les cases de les façanes cosides a trets, amb alguns forats de les finques destruïdes, les grans grues del port mostraven ferros torturats i retorçats, com monstres antediluvians, alguns cadàvers de vaixells mostraven les seves

superestructures recremades sortint de l'aigua, altres exhibien part del buc destrossat, els dipòsits generals estaven cosits a bales. El barri assolellat de Salvat-Papasseit, de noiets rialleres, oloreta de cafè i de fustes de flandes i melis al moll s'havia convertit en un espai de desmesurada tristesa, nines trencades i nois engolits per la guerra.

Va continuar via Durruti amunt i tanmateix la ciutat continuava viva; els cartells de propaganda política per encoratjar els veïns donaven notes de color a una ciutat plena de ferides grises. Va guanyar el carrer Rosselló i el Clínic per assegurar-se de si als hospitals tenien alguna notícia de la seva companya; a l'hospital també va donar el condol a la Maria Puigdollers, la dona d'en Carles. Va ser un moment difícil, però la Maria era una dona valenta i generosa.

—En Carles sabia que això podia passar, jo sabia que això podia passar, estem en guerra. Només puc estar contenta per haver conviscut amb ell els anys que ho vaig fer, i per haver compartit un magnífic fill. Gràcies, Emili, no deixa de ser un consol que el poguessis acompanyar en els darrers moments. Bé, ara mirarem el registre a veure si aclarim alguna cosa sobre la Valentina, i després anirem al dipòsit de cadàvers.

La Maria va consultar el registre d'ingressats, altes i defuncions corresponents al dia 19. No hi havia cap Valentina. Sí que hi havia, però, alguns casos de gent sense identificar, sobretot víctimes dels bombardeigs, i per això van baixar al dipòsit de cadàvers, ubicat als soterranis de l'hospital. L'espectacle era

dantesc, amb desenes de cossos més o menys sencers o més o menys trossejats: homes, dones, avis i nens. Dels morts del dia anterior al sector de la Barceloneta, hi havia cossos sencers i altres dels quals només quedaven restes molt fragmentàries. També hi havia cadàvers totalment recremats; algunes de les restes es podien correspondre amb el cos de la Valentina, però no en va obtenir cap evidència conclouent.

En sortir del Clínic l'Emili va agafar la moto i va repetir l'operació a l'Hospital de Sant Pau, amb un resultat similar: la Valentina no hi era, i si hi era el que restava d'ella havia quedat reduït a la mínima expressió.

A quarts d'una va arribar a la Universitat per mirar de parlar amb en Pere Bosch i Gimpera, el conseller de Justícia del govern de la Generalitat, que continuava exercint com a rector de la Universitat de Barcelona. En Bosch —l'Emili ho sabia per experiència— normalment s'estava a la universitat fent d'investigador: ni la guerra ni les responsabilitats polítiques, que feia a la perfecció, havien aconseguit apartar-lo de la seva obsessió pel coneixement científic. L'Emili feia anys que el coneixia, i en els darrers mesos havia tingut l'ocasió de col·laborar-hi intensament.

Els bidells de la recepció li van indicar que pugés per les sumptuoses escales del rectorat. En arribar a dalt, un altre bidell li va indicar que esperés a la galeria de rectors, una cambra on hi havia penjats els retrats dels rectors que havien precedit en Bosch. No va haver d'esperar gaire abans que una porta s'obris

mostrant la inequívoca silueta d'un homenet que li va fer una sòlida abraçada.

—Emili. Com estàs?

—Ara mateix malament, rector. Acabo de venir de la Barceloneta i la casa de la Valentina ja no existeix: els bombardeigs d'ahir... Les veïnes m'han dit que és possible que ella en fos una de les víctimes, però els cadàvers van quedar destrossats i no els van poder identificar. He passat pel Clínic i per Sant Pau i res, i a hores d'ara no sé si és viva o morta. — L'Emili tenia la veu trencada i no es va estar de somicar. En Pere, visiblement afectat, el va fer seure en un dels chesters que hi havia al despatx, i va anar corrent a posar-li una copeta de conyac.

—No saps com ho sento... La Valentina Garcia Puigpelat és una de les nostres millors alumnes, una autèntica fera en història, en llatí i en semítiques. No perdem, però, l'esperança: donaré instruccions perquè la localitzin si encara és viva; ara mateix faig trucar a tots els dispensaris i clíniques.

En Bosch va agafar el telèfon i va començar a donar instruccions precises per fer una recerca exhaustiva de la Valentina.

—Gràcies, rector. Suposo que ella li va fer arribar el missatge que el text jueu objecte de pugna amb els nazis va ser recuperat i que a hores d'ara està ben custodiat...

—Ho sé, Emili, i vau rendir un gran servei. Qui sap el profit que haurien tret els nazis dels textos cabalístics... Sàpigues que la situació a la policia es va arreglar. La xarxa corrupta de la

gent del SIM, la que contemporitzava amb els espies alemanys, va ser totalment desarticulada. El ministre de Governació de la República, Paulino Gómez, em va demanar personalment disculpes, i fins i tot en Negrín em va fer arribar una nota. Passats uns dies els policies de la teva unitat, en Cabanes, en Quimet i en Laforja, van ser rehabilitats, tot i que van passar uns dies tancats a la txeca de Vallmajor. Ara tornen a estar en servei. Ara vull que et reincorporis. Vas fer bé d'anar a l'exèrcit, no sé què hauria passat si t'arriben a detenir, però per sort tot aquest afer ja està superat.

—I doncs, conseller, què hem de fer ara?

—Com saps, la guerra està perduda. L'inútil d'en Negrín ha sacrificat a l'Ebre totes les nostres forces i ara no hi ha qui aturi els feixistes. I, no ens enganyem, no trigaran a entrar a Barcelona, menys d'una setmana. És probable que tinguem una situació de caos: els funcionaris del govern de Madrid seran els primers a fugir comes ajudeu-me cap a la frontera, i milers de persones també marxaran; pots imaginar-te que la repressió feixista serà terrible i sagnant. El president Companys encara està valorant si es queda per rebre els invasors al seu despatx, però estic mirant de treure-l'hi del cap.

—Efectivament, no és una bona idea. Segur que l'assassinarien i arrossegarien el seu cadàver pels carrers...

—No en tinc cap dubte. Tanmateix, el president vol que garantim la salvació dels intel·lectuals, dels científics, dels pensadors, dels artistes... Considera, i no sense raó, que

Catalunya necessitarà matèria grisa. Per tant, estem preparant un pla d'evacuació, i vull que tu i en Cabanes el superviseu, i que d'alguna manera prengueu les decisions executives. Necessito gent de confiança. El sotrac que s'acosta és terrible...

—D'acord, conseller, el que vostè digui. Avui mateix em reincorporaré a la meva unitat, a la comissaria de la via Durruti; ara quan acabem aniré cap allà. D'entrada necessitaré llistats de les persones clau a evacuar, i haurem de començar a reservar vehicles. L'atac franquista contra Barcelona pot començar, efectivament, en qualsevol instant, i no està clar que els nostres puguin aguantar gaire...

—Ho tinc clar. Així doncs, heu de començar a treballar avui mateix.

—A banda, conseller, tinc un altre tema que crec que és important. El meu amic Carles Colomer, que va morir amb les armes a la mà, va trobar una mena de lipsanoteca sota l'altar de l'església templera de Santa Magdalena de Berrús, vora Ribarroja; a dins hi ha un document que crec que li interessarà.

L'Emili va obrir el sarró, en va treure la capseta de fusta i la va donar al rector, que el va mirar, sorprès, amb estranyesa. Va seure a la taula gran de caoba, es va servir ell també una copeta de conyac, va obrir la capseta, i amb extraordinària cura en va treure el pergamí que hi havia l'interior i el va desplegar. Després va començar a llegir:

—Hic Maria Magdalena cum suis filiis et reliquiis domini nostri Iesu Christi in itinere finis montis serratae requieuit. —

La cara d'en Bosch es va transmutar amb una ganyota difícil de definir, va mirar el document a contracolor i en va rascar la superfície per verificar que era autèntic—. Però, però... acabem de sortir del cristo del Zohar i ara entrem de cap en el cristo del Graal... No m'ho puc creure!

—Efectivament, conseller, si no vaig errat això vol dir: «Aquí va descansar Maria Magdalena amb els seus fills i amb les relíquies de nostre senyor Jesucrist de camí cap a les terres de Montserrat.» En Colomer va veure al moment que era un document important, que feia olor de Graal, i és per això que l'hi mostro. D'això se'n desprèn que el Graal podria ser a Montserrat... Què li sembla?

—Que què em sembla? Uff! —En Bosch es va aixecar, va servir una altra copeta de conyac a l'Emili, va reemplenar la seva i es va aclofar amb tota la seva humanitat, de més de cent quilos, al chester llarg—. El document és autèntic, i l'han trobat en una ermita templerà que deu ser...

—De finals del XII o de principis del XIII sense dubte —va interrompre l'Emili.

—I efectivament parla de relíquies de Crist, el problema és que no sabem què vol dir això. —En Bosch va fer el silenci mirant al buit i després, amb els ulls ingràvids, va continuar la seva reflexió en veu alta—: El Graal, si és que existeix, pot ser qualsevol cosa: efectivament, un calze, un descendent o la mateixa calavera de Crist portada per la seva possible esposa... I, com saps, a la Provença, i també a Catalunya, la suposada

presència de Maria Magdalena és un fenomen cultural molt arrelat. Sense anar més lluny, a Sant Maximí d'Ais conserven el suposat crani de Maria Magdalena. Ara, la gràcia d'aquest document és que és templer, sense dubte, i ja saps que els templers tenien idees singulars sobre la naturalesa de Crist. I el document diu el que diu, i diu que hi ha unes relíquies de Crist, siguin quines siguin, que hi ha uns fills de Maria Magdalena, que òbviament podrien ser fills de Crist si realment ella hagués estat la seva companya, i finalment ens diu que ella, les relíquies i els seus fills van fer cap a Montserrat... Brutal.

—I la maçoneria catalana no en té cap pista? —va preguntar l'Emili sabent que els contactes i la sapiència d'en Bosch eren molt amplis.

—Uff! —va rebufar en Bosch—. En podríem parlar hores, sobre això, he sentit de tot. Tanmateix, hi ha un fil fascinant que indica que hi ha hagut maçons del país que sempre han cregut que el Graal està, efectivament, vinculat a Catalunya. Com saps, Víctor Balaguer, un maçó insigne, per no dir «el» maçó insigne, va ser el gran arquitecte del nacionalisme català i el principal reconstructor del relat històric del nostre país. Ell va coincidir amb un altre monstre, Frederic Mistral, molt vinculat al judaisme provençal, que pretenia aixecar el nacionalisme occità i fer que la Provença en fos la punta de llança. Tots dos van ser amics, i jo diria que els seus projectes nacionals no es poden considerar com coses separades, ja que de fet formaven part del mateix, tot i que el provençal al capdavall no va reeixir. Tots dos

pensaven que el Graal era en terres catalanes i van treballar per localitzar-lo, amb el convenciment que la seva força empenyeria indefectiblement la nació catalanooccitana a una nova era. I tot això passava justament en paral·lel al desvetllament dels nacionalismes romàntics, i just quan hi havia jueus provençals com Adolphe Crémieux que estaven a l'avantguarda quant a reivindicació d'un estat jueu.

—Entenc. I òbviament tota la tradició del desembarcament de Maria Magdalena a Santa Maria de la Mar i la devoció a la santa a la Provença també hi devien influir...

—Efectivament, tant Balaguer com Mistral van jugar amb el concepte del Graal mitjançant la Copa Santa. Balaguer, fugint dels Borbó, va estar exiliat a la Provença el 1866, on va ser acollit per Mistral. En agraïment i per enaltir l'amistat occitanocatalana, i per subscripció popular, es va confeir una copa cisellada en argent, la Copa Santa, que es va oferir a Mistral el 1867, i que de fet volia ser una representació simbòlica del Graal. A partir de la copa Mistral va compondre l'himne del cant a la copa, que, de fet, esdevingué himne nacional de Provença. Al seu torn, Mistral va oferir una copa similar a Víctor Balaguer, per segellar l'amistat, i encara la tenim nosaltres al palau de Ca l'Ardiaca. Més enllà del símbol, crec que tots dos es van dedicar intensament a buscar el Graal a Catalunya i Provença. Partint dels escrits de Chrétien de Troyes i de Wolfram von Eschenbach, de vegades relacionaven el castell de Montsalvat amb Montsegur i altres ho feien amb Montserrat.

—I pel que sembla no anaven desencaminats...

—Efectivament. Aquest pergamí apunta clarament a Montserrat. I pensa que fins i tot mossèn Cinto Verdaguer ho tenia clar. Al «Virolai» hi va posar una estrofa que molts consideren com una al·lusió directa al Graal de Montserrat:

*Mística Font de l'aigua de la vida,
rageu del Cel al cor de mon país;
dons i virtuts deixeu-li per florida;
feu-ne, si us plau, el vostre paradís.*

CAPÍTOL 6

LA FI DE BARCELONA

Darrers dies de gener de 1939

No hi va haver notícies sobre la Valentina. L'escalf del retrobament amb els companys de la policia no va ser suficient per aixecar-li els ànims. L'Emili portava ja massa, massa ganivetades al cor, i l'absència de la Valentina se li feia insuportable. No volia acceptar en cap cas la possibilitat de la mort. En Cabanes, el seu cap i amic, tot i les dificultats del moment també va posar en tensió tots els recursos per tal de trobar la noia. La imatge del cadàver de la Valentina carbonitzat en una ambulància en direcció al dipòsit de cadàvers del Clínic li venia al cap contínuament.

La nit del 20 de gener, per ordre d'en Bosch, l'Emili va dormir a la Casa dels Canonges. El dia 21 de bon matí el conseller Bosch el va convocar; aquesta vegada la trobada no va ser a la Universitat, sinó al Palau de la Generalitat. L'Emili es va presentar al despatx d'en Bosch, que va anar per feina.

—Hola, Emili. Seu. Abans que res, confirmar-te que tots els intents per trobar la Valentina no han donat resultat. Ho sento; hi continuem treballant, però. Bé, pel que fa a l'evacuació sembla que tots els operatius estan lligats. Ens mantindrem a

Barcelona mentre puguem, i ja veurem què fa el president. Nosaltres agafarem el govern i els intel·lectuals, i muntarem una caravana de vehicles cap a França. L'escorta la faran els Mossos d'Esquadra, i també la vostra unitat. Vull que tu, en Miquel Cabanes, en Quimet, en Laforja i la gent que digueu estigueu al meu costat mentre organitzem l'evacuació. Sent realistes, els tindrem aquí en cinc o sis dies. —En Bosch va carregar la seva pipa, la va encendre amb un misto i hi va fer un parell de xuclades fins a arrencar un núvol blavós.

—Està clar, conseller. I què passarà a la frontera? Ens deixaran entrar, els francesos?

—Sembla que sí... si més no, a la gent rellevant sí. Veure'm què passa, perquè quan s'acostin els feixistes l'allau de refugiats cap al nord pot ser impressionant. Tanmateix, hem anat muntant estructures a França per acollir els intel·lectuals i la gent significativa. A l'altra banda hi ha pisos i alguns diners, i he començat a fer gestions per distribuir gent a Amèrica i el Regne Unit, perquè d'altra banda a Europa l'enfrontament pot començar en qualsevol moment. Aquest, però, no és el tema; vull que anem a veure l'Agustí Duran i Sanpere perquè els arxius són el moll dels nostres ossos nacionals i necessito saber com està el tema... a banda, ell té una cosa que t'interessarà. Coneixes en Duran?

—I tant, un cervell extraordinari. Recordi, conseller, que vaig treballar uns quants anys com a reporter de cultura del diari *El Diluvio*, i en Duran és un dels factòtums pràctics de la nostra historiografia.

—Ha fet una molt bona feina en la reorganització dels arxius de la ciutat. Des del 36 que porta la Secció d'Arxius del Servei del Patrimoni Històric, Artístic i Científic de la Generalitat, i gràcies a la seva diligència s'han salvat molts documents, sobretot els eclesiàstics, que si no fos per ell ara serien cendres.

—Sí, és clar, però de fet és qui manega tot el tema patrimonial de la ciutat i l'únic que té al cap un projecte global per fer un conjunt arqueològic i museístic a l'entorn de la plaça del Rei.

En Bosch i l'Emili van sortir del Palau de la Generalitat i es van encaminar cap a Ca l'Ardiaca, un edifici renaixentista ubicat a tocar de la catedral on hi havia la seu de l'Arxiu Històric. En Duran era un segarrenc fort i afable que ja depassava els quaranta anys. Els seus ulls clars, lleugerament enfonsats, el front ample i un cabell ondulat, gairebé rinxolat, donaven confiança. Havia desafiat els avatars de la revolució mantenint el llacet grana dels catalanistes al coll, i des del començament de la guerra, amb un parell de camions vells i un grapat de funcionaris, havia emprès la titànica empresa de salvaguardar els arxius catalans. Treballava en un despatx que s'havia habilitat al monestir de Pedralbes, però baixava sovint al centre. En Bosch, no podia ser d'altra manera, va anar directe al tema interpel·lant en Duran.

—Què? Què hem de fer? Ja els tenim a les portes. Hem de passar els arxius a França?

—Impossible, només dispo de dos camions... i estem parlant de quinze mil metres lineals de documents i de cent cinquanta mil pergamins que hem planxat acuradament abans

d'empaquetar. Ara tenim el principal dipòsit a Viladrau, i un altre a Sant Feliu de Guíxols. El de Viladrau, però, és el més important, allà tenim tot l'Arxiu de la Corona d'Aragó. Tot està perfectament embalat i cuidat, protegit en soterranis dins les caixes biblioteca. Fins ara hem perdut poca cosa, però el dipòsit de Reus ja no el tenim.

—Tal com estan les coses, amb l'allau de gent que fuig, amb l'aviació atacant les carreteres, fora suïcida moure la documentació... Siguem pragmàtics: els documents es quedaran al seu lloc. —En Bosch es va treure la pipa, la va encendre amb calma i hi va fer algunes xuclades.

—Aquesta és una decisió encertada, Pere —va precisar en Duran—. Posar els documents a la carretera i exposar-los a una itinerància incerta, amb els ocellots de la Còndor metrallant tot el que es mou, fora el pitjor que podria passar. Confiem que el nostre llegat pugui sobreviure.

—Està clar, Duran. I està clar que tu t'has de quedar a Barcelona per continuar la tasca. —En Duran es va mirar el conseller amb ulls esbatanats, però en Bosch va continuar impassible—. Tu estàs net, Duran, has tingut un càrrec tècnic i més aviat has estat relacionat amb els noucentistes de la Lliga; a tu no t'afusellaran. Has de quedar-te, aguantar, i mirar de mantenir les teves responsabilitats; has d'intentar salvaguardar el nostre patrimoni arxivístic. No sé si podràs, però si algú n'és capaç tu ets aquesta persona. Ara el patriotisme passa per aquí. Ho sento, però algú ho ha de dir. I no sé si tenies intenció de fugir cap a

França, però si aquest és el cas et demano que t'ho treguis del cap.

En Duran va mantenir la mirada del conseller. Després es va aixecar i amb les mans a les butxaques, crispat i amb el cap cot, va donar un parell de voltes a la taula. Estava clar que necessitava temps per rumiar i pair les indicacions d'en Bosch, que passats uns instants va tornar a esgrimir els seus raonaments:

—El patrimoni és la sang i el cor de Catalunya, i no tinc res més a dir sobre això; pensa el que faràs, perquè el temps s'esgota. Per cert, l'inspector Emili Galera ens ajudarà aquests dies en la seguretat del patrimoni. Ah! De passada, i ja que estem aquí, ensenya-li la Santa Copa d'en Mistral, que hi tenia interès...

—La Coupo Santo? Un objecte bonic, sense dubte —En Duran va recuperar el posat distès i va marxar per reaparèixer passats deu minuts amb un objecte cobert amb un drap—. La Coupo Santo, aquí la teniu.

Va deixar la copa damunt una taula de lectura i en va retirar el drap. La claror que arribava a través de la finestra del pati va encendre l'argent produint un llampec de llum. L'Emili, sense tocar la peça, s'hi va acostar i la va mirar fascinat. Feia uns trenta centímetres d'alçada, i a la banda de dalt hi havia un receptacle, el que era pròpiament la copa, sostingut per una tija en forma d'arbre. A l'entorn de la tija hi havia dues gràcils escultures femenines amb vestits clàssics, dues noietes gregues o romanes encarades en actitud dialogant, i a sota un ampli peu semiesfèric rematat per un cordó trenat. La peça estava decorada amb motius vegetals, i a la part inferior de la peanya havia un medalló amb

singles versos de Mistral i Balaguer.

—Ja ho veu, senyor Galera —va precisar en Duran satisfet en veure l'interès de l'Emili—. Balaguer diu: «Morta diuhen qu'es, Mes jo la crech viva», i Mistral que respon: «Ah! Se me sabien entendre! Ah! Se voulien segui!». El missatge de Balaguer està clar, però el de Mistral té un punt d'esoterisme difícil d'interpretar...

—Puc? —va demanar en Galera. En Duran va assentir amb el cap. Per tal de no deixar ditades, l'Emili la va agafar amb el drap. Era una peça meravellosa.

—Fixa't —va comentar en Bosch—, les figuretes representen dues dones i un destí: la Provença i Catalunya, un destí unit per la Santa Copa que lliga les dues nacions. T'hauries de llegir la poesia de Mistral, *La Copa Santa*. En una de les estrofes, Mistral diu explícitament: «Vuèja-nos la poesia / Per cantar tot çò que viu, / Car es ela l'ambrosia / Que tresmuda l'òme en dieu». Demana que la copa aboqui poesia, és a dir coneixement d'allò sublim, per tal de cantar a tot allò que és viu, ja que ella, és a dir la copa, és l'elixir que transforma l'home en Déu.

En Duran va intervenir amb total naturalitat.

—Està clar que és una al·legoria directa al Graal. I tot el joc a l'entorn de la copa evoca el Graal... Ja se sap: tant Mistral com Balaguer són fills de la seva època, mediatitzats per la recuperació dels imaginaris antics i medievals, tot i que un era molt catòlic i l'altre molt maçó.

L'Emili va examinar detingudament la copa des de tots els

punts de vista, i li va semblar una meravella; en girar-la va observar que la semiesfera del peu no estava buida. Va sospesar el calze i va pensar que la base era massissa per donar una mica de llast i impedir que bolqués amb facilitat. Un cop examinada la copa, l'Emili la va deixar amb cura damunt la taula i es va dirigir al conseller.

—I doncs, prenem la Copa Santa cap a França?

En Bosch va ser taxatiu:

—No. Els dies que venen seran atzarosos, i aquí estarà més segura. Ja ho saps, Duran: si has de marxar la deixes amagada en qualsevol armariot de les golfes, o en un arxivador, i no la trobarà ni Déu nostre senyor.

—Bé, de fet la tinc en un calaix del pis de dalt... Allà es quedarà fins que vinguin temps millors.

A partir del migdia els bombarders alemanys de la Legió Còndor van atacar Barcelona de manera continuada. Aquell mateix dia 21 Negrín va comunicar a Companys que Barcelona no es podia defensar i que la Generalitat havia de preparar l'evacuació. El 22 i el 23 de gener les forces de Cos d'Exèrcit Marroquí van esclafar la resistència dels soldats que els intentaven barrar el pas per l'Ordal. El dia 23 el president de la República, Juan Negrín, va ordenar l'evacuació de Barcelona. La matinada del 24 Companys va fer una darrera volta en cotxe per la ciutat i després va marxar en direcció al nord.

El 22 a la tarda l'Emili es va poder dedicar a tancar mínimament els seus assumptes, i va anar al pis de la Barceloneta

per preparar-se una maleta amb una mica de roba. Als veïns els va deixar el que va considerar de valor. També els va lliurar les claus perquè poguessin fer encant dels mobles que no s'havia endut la seva germana, la vaixel·la, els llibres i els trastos diversos que hi havia al pis, es va acomiadar de tota la gent de l'escala i els va explicar que marxava cap a França. La moto, la va deixar a casa de la Maria Puigdollers, que disposava d'uns baixos, i a més a més li va donar una bosseta de duros de plata d'Amadeu de Savoia perquè pogués fer front a qualsevol emergència.

El 23 de gener al matí en Bosch va donar l'ordre de marxa i alguns cotxes de la Generalitat ja van sortir per traslladar diverses personalitats i les seves famílies, com Carles Riba i Josep Pous i Pagès; també va sortir un bibliobús de la Generalitat carregat amb intel·lectuals i familiars: Francesc Trabal, Joan Oliver, Mercè Rodoreda, Armand Obiols... El dia 24 al matí va sortir un camió del Servei d'Assistència Social amb una altra tongada: Pau Vila, Ramon Vinyes, Xavier Benguerel i altres. Al vespre del 24 un altre camió i diferents vehicles van marxar cap al nord per la Nacional II. Les carreteres eren un infern: milers de persones fugien amb el que podien, uns a peu, altres en carros, alguns en cotxes.

El dia 26 de gener les forces feixistes entraven a Barcelona, mentre l'èxode de milers de persones cap a la frontera francesa continuava. El càstig de l'aviació feixista contra les carreteres va ser constant. Finalment, polítics i intel·lectuals van anar confluint el dia 27 al mas de les Perxes, a Agullana, i en Bosch, amb una

eficàcia diabòlica, aconseguia papers i resolva el franqueig de la frontera per a tots aquells que podia.

El dia 31 de gener, i des d'Agullana, en Bosch va poder organitzar una gran expedició per passar intel·lectuals i artistes i els seus familiars: Pompeu Fabra, Antoni Rovira i Virgili, Magí Murià, Feliu Elias, Alfons Maseras, Avel·lí Artís i Balaguer... La columna de vehicles va poder agafar la carretera del Portús amb penes i treballs, i quan finalment va travessar la ratlla de la frontera en Bosch va respirar.

Just sota la vella fortalesa tardoromana de les Cluses, en Bosch va fer parar el seu cotxe i el de l'escorta per descansar una mica, i també per parlar amb l'Emili amb una certa tranquil·litat. Van baixar del vehicle, i en Bosch va encendre una pipa i l'Emili una cigarreta.

—Bé, Emili, avui s'acaba tot, o avui recomença tot, no ho sé ben bé; al capdavall, sota les pedres de la fortalesa d'aquí dalt s'han iniciat i s'han acabat moltes coses... No tinc ni idea del que ve ara. La Generalitat ha recollit diners, or i plata, i fins i tot un carregament de mercuri i un de safrà per cobrir les necessitats de l'exili, però qui sap si els camions arribaran a la frontera, i si arriben el més possible és que els pinxos d'en Negrín ens decomissin i robin els recursos... Tens alguna idea del que penses fer a partir d'ara, Emili?

—Doncs la veritat és que no. Pensava anar a la Legió Estrangera, perquè la lluita continuarà, però ara per ara no agafen bornis. Hauré de buscar altres formes de lluita.

—Bé, la Generalitat organitzarà alguna institució o institucions per mantenir l'activitat política i donar suport als exiliats i refugiats. Segurament serà aquí a França, però jo en portaré la representació al Regne Unit, i m'agradaria poder comptar amb tu. De fet, per mi continues sent un funcionari en nòmina de la Generalitat, un policia de Catalunya, així són les coses. I hi ha un tema important, tot i que ara no ho sembli: és el tema...

—Es refereix al Graal, oi?

—Efectivament. Ara tenim pistes, i estic segur que els nazis també hi aniran al darrere; ja saps que estan disposats a arrambar amb qualsevol element simbòlic religiós de la Humanitat. Jo voldria que tu continuessis investigant. Bé, de fet vull que trobis la peça i que en garanteixis la seguretat. I, sobretot, has d'impedir que caigui a mans dels hitlerians. És molt important lluitar contra els nazis també en aquest aspecte, i tu hi tens experiència.

—Això està bé, però treballar a Barcelona sense cobertura i sense suport serà impossible.

—Bé, diguem-ne que abans de marxar he decidit algunes coses, entre d'altres mantenir oberta la recerca sobre el Graal. Al llibre de personal de la Casa Padellàs, que orgànicament està vinculada a l'Institut d'Història de la Ciutat, hi figura una persona que es diu Miquel Espriu. Aquest noi era el bidell nocturn de la Casa Padellàs i de les ruïnes del subsol. Vivia al carrer Fonollar, al barri de Sant Pere, i va morir en els bombardeigs del dia 21 de desembre. Una bomba italiana de 250 quilos va caure just

damunt del seu habitatge. No tenia parents ni família, i com que la Casa Padellàs encara no està en funcionament com a museu, no tenia tracte gairebé amb ningú, solament amb...

—Amb en Duran i Sanpere...

—Efectivament; en Duran era el seu cap. Total, que em vaig arriscar a deixar el cadàver com a desconegut i vaig manar que refessin la documentació de l'home, que era més gran que tu i no el van cridar a files. És a dir que si acceptes la feina i tornes a Barcelona tens nova documentació i ocupació de porter, i fins i tot, amb el vistiplau dels britànics, et vam llogar uns baixos al carrer de la Palma de Sant Just on tens de tot. Seràs un parell d'anys més vell, però: de trenta-nou a quaranta-un... mala sort.

—I en Duran, n'està al dia?

—Sí, naturalment; ell és un home lleial i dirà que no sap res. Falta veure què passa, perquè potser els nacionals l'engrapen i l'afusellen, ves a saber. A banda, vaig negociar directament amb el cònsol britànic, en Ralph Stevenson...

—Uff! És un anticomunista visceral... Aquest home no ha ajudat gens.

—Certament, però pitjor era l'anterior, en Norman King. Si més no aquest és antinazi, i la política del Regne Unit, com saps, és molt pragmàtica, i part de la classe política entén que l'enfrontament amb Hitler és inevitable. El consolat britànic et tutelarà; bé, de fet quedaràs integrat en els operatius de l'MI6. Ja ho saps, si vols continuar la lluita contra el feixisme, jo crec que al servei d'intel·ligència britànic és on seràs més útil. Al capdavant,

i tot i que ens han traït altre cop, ells són els únics que poden parar la barbàrie hitleriana.

—Útil? Vol dir que és útil dedicar-se a buscar la copa, o el que sigui, del Crist?

—Doncs sí. Què t'haig de dir? Hitler vol tota la quincalla religiosa, i fan un seguiment acurat del tema... Per cert, els britànics em van trametre felicitacions per la manera com vas resoldre el cas del Zohar. Ells reconeixeran Franco i mantindran obert el consolat de Barcelona, i aquest serà el teu punt de suport principal quan estiguis a Catalunya. Però primer, i de moment, t'instruiran al Regne Unit. T'interessa?

—A França no crec que tinguem gaires perspectives... M'agrada la seva proposta, i m'agradarà tornar a Barcelona, ni que sigui amb passaport anglès. D'acord, vaig a acomiadar-me dels companys: d'en Quimet, d'en Laforja i d'en Cabanes...

—Gràcies, Emili. Ja saps quina és la teva missió: avançar en la localització del Graal i, alhora, impedir que els nazis s'hi puguin acostar, cosa que sense dubte faran. La guerra no s'ha acabat: als soldats ens toca combatre... sempre.

CAPÍTOL 7

UN TREN AUSTRIAC

11 de març de 1939

Aquell març de 1939 va fer molt de fred a Salzburg. De matinada el vent udolava entremig de les planxes de zinc de les teulades. L'Otto Rahn es va despertar a punta de dia, les gotes de pluja tamborinejaven decidides contra la llucana de la mansarda. La llum va anar marcant diferents plànols de colors; entremig de l'aigua que s'escolava vidre avall podia veure els campanars bessons de l'església de Sant Andrä, i més enllà, desdibuixada en gris, l'alterosa cúpula i les torres de la Dreifaltigkeitskirche, i encara més lluny l'amenaçadora mola del castell encimbellat al turó, el Festung Hohensalzburg. Salzburg era, senzillament, una ciutat preciosa.

Es va cargolar una cigarreta i se la va anar fumant lentament, sense sortir del llit. En Dieter encara dormia arrambat a ell tractant d'aprofitar la calor. Estimava en Dieter, aquell jove funcionari de correus vienès li donava grans moments. Però allò s'acabava. Amb la mà esquerra li va acariciar els rínxols, potser per darrera vegada. Va apartar el cobertor i els llençols per contemplar aquell cos tan senzill i bonic. El noi es va despertar i el va abraçar, i l'Otto va tirar la burilla a l'orinal i es va dedicar

a correspondre al seu amic.

Cap a les vuit del matí, després d'una intensa relació i una breu dormida, en Dieter es va aixecar i va preparar te. L'Otto encara mandrejava. En Dieter va mirar-se'l; sabia que el seu company havia de marxar. Va pensar com li agradava la seva cara esmolada, les celles gruixudes i els ulls mansois... i el seu cos prim i nervat, la seva manera d'explicar les coses, la seva capacitat de captar allò que els altres ni sospitaven, la seva extrema sensibilitat. Li va donar un cop de peu alhora que anava remugant:

—Què dimonis tenies al cap, Otto? No en tenies prou de ser l'arqueòleg més reconegut pels nazis? Com se't va ocórrer fer-te de les SS? D'acord, et van pagar viatges al país dels càtars i et van mantenir, i et van finançar expedicions i estudis... Però si tu ets descendent de jueus! I, a més a més, surts amb homes! Ah, no, el senyor pensava que enganyaria els SS, i que podria baladrejar com a *Unteroffizier*... T'hauria d'inflar a calbots. Que no ho veus, que si t'agafen et faran la pell?

—Bé havia de menjar, no? I qui és capaç de dir-li que no a Himmler? No el coneixes, tu, i és molt fàcil criticar. Però jo per poder investigar era capaç de tot, i ells em van donar una oportunitat...

—Oportunitat? Quan van veure que tenies idees pròpies i que li endinyaves al vidre, et van casar amb una donassa i et van fer guarda de Dachau. Vas aprendre molt, allà, oi? Suposo que vas entendre el que són els nazis de debò. Tu volies saber: que si el

Graal, que si Montsegur, que si els càtars, i pensaves que amb això els entabanaries. Bestieses, si no vas amb compte el Graal no serà font de vida eterna, sinó la causa del teu martiri. Vinga, fuig com un conill, que és el que ara has de fer.

—Tens raó, però no puc fer res més. L'única sortida que tinc és fugir. D'aquí a una hora surt el tren cap a Innsbruck, i des d'allà agafaré el que va a Zuric. Estigues tranquil, que a les nou del vespre, passada la frontera suïssa, ja seré un home lliure, i quan estigui establert podràs venir i afrontarem plegats el futur. I no pateixis: en Franz Schwarz, ja saps, el meu amic de recerques i expedicions, m'acompanyarà fins a Innsbruck, i no em deixarà fins que estigui segur dalt del tren de Zuric. En Franz fa veure que simpatitza amb els nazis, però en realitat és un veterà antifeixista i té experiència a encarrilar jueus cap a Suïssa. Amb ell al costat tot sortirà bé. És de tota confiança, un amic lleial. Et deixo la maleta amb les anotacions i la documentació de les recerques dels darrers anys. És massa arriscat portar-la amb mi. Custodiala, si us plau; de moment deixa-la en una consigna de correus, i quan tingui residència a Suïssa veurem com me la fas arribar.

En Dieter es va tornar a estirar al llit plorant, tapant-se el cap amb el coixí. Estava segur que la cosa aniria malament. L'Otto es va arranjar la bossa de viatge, es va engominar el cabell i se'l va tirar enrere, es va posar la gavardina i el seu barret d'ala de regust tirolès mentre en Dieter continuava plorant. L'Otto no va tenir coratge per acomiadar-se. Un cop al carrer, i per la Merianstrasse, va travessar les línies del tren per un dels ponts

metàl·lics per tal de guanyar l'estació. Va mirar repetidament enrere per estar segur que ningú el seguia. En els darrers mesos havia agafat el costum de passar per ponts o carrers semideserts per verificar que ningú anava darrere seu.

A l'estació l'esperava el seu amic de l'ànima, en Franz Schwarz; es van fondre en una franca abraçada i van pujar al tren. En Franz era un homenet de metre vuitanta i noranta quilos, ros d'ulls blaus, i amb una barra quadrada i forta. Anava ben pentinat, amb una clenxa rectilínia al costat esquerre. Recordava el boxejador Max Schmeling, i segons deien responia a l'estereotip de la raça ària. Durant anys havia estat company de recerques de l'Otto, i ara gestionava una editorial a Viena. A les nou en punt del matí, amb puntualitat austríaca, el cap d'estació va xiular per donar el senyal de sortida i va aixecar la bandereta. Els antics ferrocarrils de l'Estat imperial austríac, ara integrats a la Deutsche alemanya, continuaven mantenint la puntualitat. Una poderosa locomotora de vapor austríaca KKStB 310.23 va rebufar i va arrencar.

L'Otto i el Franz estaven sols al compartiment. L'Otto es va anar relaxant mentre mirava com el paisatge muntanyenc anava desfilant davant seu.

—Moltes gràcies, Franz. En aquests casos és quan veus la gent que tens al costat. Els darrers anys han estat molt durs per a mi. Sé que ens hem vist poques vegades i en estones curtes, ho sento, ja saps que t'aprecio. Per mi ets més que un amic, però jo havia quedat engolit per la dinàmica d'en Himmler i les SS, i la veritat

és que...

—Au va! No diguis bestieses i posa'm al dia de les teves darreres recerques o les teves darreres idees. Ara fa anys que no treballem junts i estic frisós per saber el que has avançat. Els temps de quan vam excavar a l'entorn de Montsegur ja queden molt llunyans...

—I tant! Ah, Montsegur... qui pogués tornar-hi. Però, com et pots imaginar, en els darrers temps no he parat. Els que envolten Himmler estan convençuts d'això de la raça ària i que la gent del nord és superior, però l'arqueologia no demostra res. Els miserables poblats cèltics i germànics, òbviament, no evidencien cap superioritat respecte al món grecoromà. I d'aquesta gent n'hi ha que segueixen teories del tot gratuïtes, com les animalades d'en Hörbiger sobre la cosmogonia del gel i la teoria de la Terra buida. I el pitjor és que el *Reichsführer* s'ho creu. En els darrers anys he viatjat molt, fins i tot vam fer una expedició a l'Àrtic, i la veritat és que de tot plegat no en vaig concloure res tangible, però Himmler volia resultats i a mi no em quedava més remei que improvisar...

—Vols dir que els vas enganyar?

—Oh, i tant! Els vaig anar donant corda fins que em va agafar la crisi, ja saps. I després tot va anar seguit: l'addicció a l'alcohol, la reivindicació del meu gust pels homes i fins i tot la meva progressiva simpatia pels antifeixistes. I és clar, per castigar-me em van fer casar i em enviar de guarda a Dachau. Jo m'havia convertit en un símbol científic, i el prestigi del Reich exigia

aparentar el que no tocava.

El tren va anar seguint el curs del riu Salzach a la regió del Pongau. L'impressionant muntanyam del Hochkonig i el Hundstein s'enfilava esquerp a la dreta de la línia de ferrocarril, just davant de la finestra. Feia un dia gris, però els estrips entre els núvols permetien veure els cims desafiants i nevats.

La conversa dels amics va discórrer sobre temes intrascendents, però el pes de l'experiència compartida a Montsegur retornava indefectiblement al diàleg. En Franz en volia saber més, havia estat a Montsegur i ara el seu amic li deia que havia improvisat algunes teories, i en Franz volia saber, senzillament, si havien perdut el temps en l'aventura càtara.

—M'has deixat molt inquiet, Otto. Dius que vas improvisar algunes teories; això val per a Montsegur? Potser m'has volgut avançar que tota la teoria del Graal a Montsegur era una farsa, i que tots els bons moments que vam passar l'any 31 i el 32 van ser falsejats...

—No, no; res d'això, home —l'Otto el va desautoritzar entre rialles—, gairebé tot allò ho crec i ho mantinc, tot i que he revisat algunes hipòtesis. Però tingues per segur que allò és el millor que m'ha passat a la vida: il·lusions, sinceritat i bons amics. Te'n recordes dels bons moments amb els *polaires*, aquells sí que eren uns autèntics sectaris... Ha, ha!

—Sí, sí. I el *ménage à trois* amb la comtessa de Pujol-Murat. Allò sí que va ser una orgia... i ben regada amb els vins de Ribesaltes. Ah! La Míriam Pujol-Murat. Quina dona! La fúria

de Catalunya... quines escomeses, i la molt boja deia que era la reencarnació d'Esclermonda de Foix.

—I les excavacions al castell de Lordat, i l'hostal de Madame Couquet, i les exploracions de les coves... Tot va passar. Ara bé, hi ha coses en les quals estàvem equivocats i jo encara no te les puc explicar, i no és per desconfiança, simplement haig de posar en ordre els meus pensaments i papers. Quan arribi a Suïssa em dedicaré a reescriure l'estat de la qüestió.

—I no em pots avançar res?

—Ha, ha! Només et diré, i no hi insisteixis, que crec que pel que fa al Graal hem d'apuntar més cap a Montserrat que cap a Montsegur.

En Franz, resignat, es va encendre un cigarret i es va aclofar al seient de vellut. Per la finestra ja desfilaven les muntanyes tiroleeses. El tren marxava cap al sud, seguia encara les vies austríaques; l'Anschluss, la unió entre Alemanya i Àustria, encara no havia arribat als ferrocarrils. En teoria, per arribar a Innsbruck era més ràpid entrar a Alemanya, travessar el Tirol alemany i tornar a entrar a Àustria per Kufstein, però els eficients trens austríacs, amb els seus còmodes vagons imperials, encara seguien els antics límits estatals d'Àustria: feien marrada cap al sud, giraven per la vall del Salzach i enfilaven cap a Innsbruck per la vall de l'Inn.

A l'estació de Fieberbrunn va pujar gent al tren. Dos excursionistes van entrar al compartiment; eren nois joves, de poc més de vint anys. Van penjar les motxilles i els piolets a les

lleixes superiors i es van dedicar a parlar de l'ascensió que tenien plantejada a l'Ellmauer Halt. L'Otto va sortir al passadís per anar al servei. A l'extrem del vagó un home amb barret i gavardina estava mirant per la finestra; no ho va considerar necessàriament sospitos tot i que anava vestit com els agents de la Gestapo, que se'ls veia d'una hora lluny. Quan se li va aproximar va passar-li per darrere per guanyar la plataforma i el servei. En sortir, l'home estava palplantat davant de la porta i empunyava una Luger Parabellum. Li va fer un somriure.

—Senior Otto Rahn? Acompanyi'm, si us plau. Gestapo, Secció IVB4 d'assumptes jueus.

En Rahn va reaccionar ràpid: li va agafar la pistola per l'extrem del canó amb la mà esquerra i al mateix temps li va etzibar un fort cop de puny a la cara amb la mà dreta. L'home en retrocedir va picar de clatell contra una de les barres de subjecció de la porta i va quedar mig estabornit. Amb una fúria inversemblant, l'Otto el va omplir de puntades de peu i li va clavar un fort cop al cap amb la culata de la pistola que li acabava de prendre. Després, va obrir la porta de l'extrem del vagó i va arrossegar l'atacant. La batussa va ser breu: l'home es va agafar a les barres de la porta, però l'Otto li va estampar un fort cop de bota a la cara que el va projectar cap a l'exterior. Amb un udol esgarrifós, el desconegut es va estavellar contra el rocam. L'Otto va mirar a dreta i esquerra; miraculosament, ningú havia presenciat la baralla. Al vagó del costat hi havia gent a mig passadís, però no tenien visual sobre la porta de la plataforma. Va amagar-se la pistola sota la caçadora, i

en arribar davant la portella del compartiment li va fer un senyal a en Franz perquè sortís, no volia parlar davant dels nois.

—Franz, m'acaba d'atacar un agent de la Gestapo, d'assumptes jueus; em deuen haver seguit. L'he tirat fora del tren.

—Deu del cel! Assumptes jueus? Potser m'han seguit a mi... Què fem?

—Saben que soc aquí, m'ha dit pel meu nom, així que baixaré a la propera estació, a Sankt Johann in Tirol, i miraré d'arribar a Suïssa pels meus mitjans, ni que sigui caminant una setmana. Espera'm un moment, que agafo la bossa de viatge... i té, cobreix el passadís.

L'Otto li va donar la pistola a en Franz. El tren començava a reduir la marxa perquè l'estació ja era a prop. Si podia baixar, l'Otto encara tenia alguna possibilitat. Va agafar l'equipatge i va marxar cap a la plataforma. En Franz, sense dir res, li va donar un cop de palmell a l'espatlla. Els dos excursionistes també es van preparar per baixar. El tren s'anava aturant lentament amb un xerric. A la plataforma, els excursionistes es van posar al costat de l'Otto, que va notar com el canó d'una pistola se li clavava a les costelles. Impossible reaccionar.

—Deixi l'equipatge i baixi —li van ordenar de manera taxativa. L'Otto no va tenir més remei que obeir.

A tocar de les vies hi havia un parell de cotxes. El van introduir al seient del darrere d'un Mercedes Benz 170 V de color negre; el xofer i el qui l'acompanyava eren, evidentment, agents de la Gestapo. Els excursionistes es van asseure al seu costat, a banda i

banda. Per la finestra va poder veure com dos agents més de paisà passaven pel costat del cotxe. Portaven en Franz emmanillat; caminava amb dificultat, anava despenjat i amb el cap cot, i el van introduir a empentes a l'altre cotxe que hi havia a tocar de la via. L'Otto va pensar que l'havien apallissat.

El Mercedes va marxar per la carretera de Söll i després va trencar a la dreta, enfilant successives pistes que anaven muntanya amunt pels pendents de l'Ellmauer Halt. El cotxe era alt i es defensava bé pels camins. Van deixar algunes cases enrere i finalment, després d'una hora de camí, es van aturar al final de la pista, davant d'una granja. L'Otto va pensar que les vistes eren extraordinàries. El van fer baixar, i l'home que seia al costat del xofer, que semblava el cap de l'escamot, va ser expeditiu:

—Baixi, senyor Rahn. Li hem preparat unes vacances en aquesta granja de muntanya; vostè és un heroi del Reich i ha de ser tractat dignament. Tenim ganes de parlar amb vostè de moltes coses. Sembla que volia anar a Suïssa, però no ha buscat la millor companyia, precisament: el senyor Schwarz és un criminal; es dedica a salvar jueus i això no ens agrada. Hauria de seleccionar millor les seves amistats.

Els excursionistes el van fer entrar a empentes en un soterrani de la granja. Era una cambra gran, buida i desangelada, amb les parets de pedra mig arrebossades i el sostre de fusta. Una finestreta a la banda alta de la paret permetia una entrada mínima de llum. Deu minuts més tard la porta es va obrir i dos agents van empènyer en Franz escales avall. El seu amic, que encara anava

emmanillat, va caure aparatosament i va quedar estès a terra.

—Déu meu! Franz... Estàs bé?

—Uff! Força cruixit, la veritat. M'han atonyinat de valent... Sembla que me la tenien jurada i que feia temps que m'anaven seguint la pista... Ho sento.

CAPÍTOL 8

AL SERVEI DE SA GRACIOSA MAJESTAT

11 de març de 1939

L'11 de març de 1939 l'Emili Galera es va presentar al Servei Secret d'Intel·ligència britànic, el SIS, conegut també com «la signatura» i com MI6. Va haver d'anar al nou local encara en obres de Bletchley Park, ubicat a Buckinghamshire, a uns vuitanta quilòmetres al nord-oest de Londres. Allà, en un casalot victorià, es preparaven les oficines que havien de seguir l'esdevenir dels previsibles conflictes europeus. L'almirall Hugh Sinclair, director del SIS, el va rebre personalment en un despatx improvisat. A l'almirall li agradava tractar directament el material humà amb què havia de treballar. Havia comandat el cuirassat *HMS Renow* durant la Gran Guerra, i allà havia après com era d'important guanyar-se la confiança dels subordinats, fossin oficials o mariners.

L'Emili va entrar al senzill i improvisat despatx. Allà, darrere una taula d'oficina de roure americà, assegut en una cadira de barrots giratòria, hi havia un home d'aparença afable que, de segur, depassava els seixanta anys i que estava xuclant una pipa.

Els nuvolets de fum groguenc donaven una mica de calidesa a l'asèptic espai. A l'home se'l veia cansat, i la seva cara no evidenciava precisament bona salut.

L'Emili, tot i anar vestit de civil, va optar per saludar mantenint l'ordenança de l'exèrcit republicà, aixecant el puny dret a l'altura del front.

—Tinent Emili Galera, de l'Exèrcit Popular de la República. A les seves ordres, almirall.

Sinclair va observar l'oficial republicà espanyol amb curiositat. Li va cridar l'atenció el pegat de l'ull, i va pensar que allò seria un inconvenient per passar desapercebut. Tanmateix, l'experiència li havia ensenyat que res era determinant i que la vida era contingent per definició. Va detectar immediatament i amb satisfacció que l'aspirant tenia un bon anglès, molt formal, tot i que amb lleugers matisos americans, i li va adreçar unes paraules en alemany a les quals el republicà va respondre amb soltesa i naturalitat. Va fer seure el visitant i el va sotmetre a una llarga conversa que li va permetre intuir que en Galera era un bon fitxatge, un oficial expert que havia exercit com a periodista cultural i com a policia, amb una dura experiència de combat i amb un bon domini d'idiomes. Després d'una hora de xerrar de manera informal, va entrar directament en matèria.

—Bé, Galera, vostè operarà de manera prioritària a Espanya, però no sempre, i s'ocuparà preferentment d'assumptes relacionats, dins la secció política, amb aspectes, diguem-ne... «religiosos». Com ja sap, l'Adolf es deixa impressionar per

mags, astròlegs i bruixots, i li agraden els referents religiosos emblemàtics.

—Sí, és clar, nosaltres vam tenir una experiència singular amb el Zohar, el llibre de la càbala catalana.

—Certament, i el van resoldre de manera afortunada, i de retruc la detenció dels agents nazis a Barcelona ens va proporcionar una màquina Enigma que estem estudiant. Bé, tornant al tema: quan Hitler va entrar a Viena, el primer que va fer va ser anar al Hofburg, el museu dels Habsburg, a mirar la Santa Llança, l'arma amb què el centurió Longí va punxar Jesucrist, i que Carlemany va brandar en diverses batalles. Ell pensa que té atributs màgics, i que qui la porta té assegurada la victòria, així que als austríacs els n'ha deixat una còpia i ell s'ha endut la peça original, no sabem amb quines finalitats.

—Ja, i ara també s'interessarà pel Graal, que a diferència de la llança suposadament màgica ningú no sap on és, tot i que n'hi ha uns quants pel món: a València, a Lleó, a Antioquia, a Gènova...

—Certament, Galera. Pensi que l'imaginari d'aquest home és wagnerià i passa per l'òpera *Parsifal*, en la qual la Santa Llança i el Graal tenen un paper fonamental. Altrament, segons ens va informar el doctor Pere Bosch, hi ha possibilitat que el Graal, diguem-ne, autèntic, sigui a Catalunya, oi?

—La veritat és que costa de creure, i de fet no sabem què és el Graal, però sí, hi ha indicis que el Graal, sigui el que sigui, podria ser a Catalunya. Hi ha un document dels templers que així ho indica, però al capdavall no deixa de ser un document elaborat

mil anys després de la passió de Crist.

—Doncs ja sap el que ha de fer, no? Trobar el coi de copa, o el que dimonis sigui, i si no la troba vostè almenys impedir que la localitzin els nazis. El boig de l'Adolf es creu que brandant la Copa de Crist en una mà i la Santa Llança a l'altra assolirà el domini del món, la invencibilitat o la immortalitat, o tot a la vegada, però jo espero i desitjo que quan arribi el moment l'artilleria de la Home Fleet i el plom de les metralladores dels nostres Hurricane esvairan el seu somni de màgies i astròlegs. Així i tot, no li hem de fer cap concessió, i si per a ell disposar de símbols religiosos o màgics és important, doncs per a nosaltres és important que no els aconsegueixi. Pensi que en l'imaginari del nazisme tota aquesta ximpleria esotèrica té molta importància, i que organitzacions secretes pseudoreligioses com Thule, que preconitzen el poder del que en diuen la «raça ària», són les que articulen el pensament nazi. Per tant, no hem de deixar fissures; al capdavant, la guerra ideològica i cultural també és fonamental.

—Està clar, almirall. De fet, els reportatges cinematogràfics que ens arriben amb les desfilades de cavallers teutònics i les cerimònies sorgides del passat medieval fan escruixir, volen tornar a èpoques de foscor.

—Doncs aquesta serà la seva missió els propers anys. Ara rebrà un entrenament dur, i d'urgència. Vostè és bo, n'estic segur, però amb l'entrenament millorarà. Durant uns mesos l'enviarem als Cairngorms, al cor d'Escòcia, on estem preparant un gran camp d'entrenament per als nostres agents. Vostè serà dels

primers a anar-hi, i segur que la seva experiència ens ajudarà. Es posarà en forma pujant i baixant muntanyes, esquiament i escalant, i els nostres nois faran de vostè un doctor quant a preparació d'atemptats, arranament d'explosius, electrònica, criptografia, sabotatges, apunyalaments... i tot això que tant ens agrada a la gent de l'MI6.

—El que vostè digui, almirall. Alguna cosa més?

—Sí, un parell de coses. Cap al juliol vull que vagi al Festival de Bayreuth, que, com cada any, es dedica a les obres de Wagner; allà es faran, sense dubte, representacions del *Parsifal* i de *La valquíria*. Com li he dit, Hitler fonamenta el seu esoterisme en l'imaginari wagnerià, i crec que a vostè li anirà bé veure el problema en directe, de ben segur que aprendrà coses. Allà, en un ambient distès, Hitler acostuma a reunir-se amb gent molt diversa, i és un dels pocs llocs d'Alemanya on pots trobar concentració d'estrangers. Hi anirà amb un dels nostres agents, en Charles Turner, que és compositor, i vostè li farà d'ajudant. Simplement han d'observar qui hi va, qui és qui i què fa, i com gestiona l'entorn del canceller la fanfàrria wagneriana. A banda, el nostre ambaixador, en Nevile Henderson, si és el cas i encara no hi ha guerra, s'entrevistarà a fons amb Hitler per tractar de mantenir la pau, impedir que s'aliï amb l'URSS i aconseguir que renunciï a noves expansions.

—La pau? —va interrompre en Galera—. Pensava que ja estava assegurada després de Munic i que Hitler, amb el sacrifici de Txecoslovàquia i la República espanyola, ja en tenia prou...

—Doncs no. Estàvem equivocats, Hitler no en té mai prou... però hem de guanyar temps per estar més ben preparats per afrontar el xoc que s'acosta. Els tècnics de la casa, vull dir els del SIS, tenen previst que en un primer moment l'enfrontament amb Alemanya i Itàlia sigui inevitable, com també és molt probable que topem amb l'URSS. I em diuen que, malauradament, hi ha moltes possibilitats que una segona Gran Guerra comenci aquest mateix 1939.

—Perdoni, almirall. Hem d'atemptar contra Hitler?

—Bé... M'agrada que em faci aquesta pregunta. —L'almirall Sinclair va posar cara de circumstàncies i va encongir les espatlles—. No l'hi sé dir. En principi no està previst, fora contradictori buscar el diàleg i a la vegada mirar d'eliminar el contrari. Tanmateix, i disculpi la franquesa, si l'ha de matar algú, millor que sigui un republicà espanyol.

—Està clar, almirall. Això alliberaria de responsabilitats el Regne Unit, i entenc que puc anar a la missió de Bayreuth a executar el canceller, si és que així ho consideren finalment vostès...

—Exactament. Vostè també va allà per si decidim intentar treure'l del mig, que en cap cas serà fàcil. Aquest és el tema: que un republicà ressentit matés Hitler fora relativament normal. Ara bé, si ho hagués de fer i l'enxampessin, cosa probable, ja li dic ara que millor que no l'agafessin viu, tot i que nosaltres no plantejem mai accions suïcides, i jo no l'hi demanaria mai. Si s'ha d'atemptar no serà fàcil, s'haurà d'improvisar decidint en el

moment i sobre el terreny, i sense immolacions, però esperarem a veure-les venir. En qualsevol cas, qui li donarà l'ordre serà en Turner.

»Bé, de moment això és tot, però també li vull dir que em van informar de la desaparició de la seva companya, la senyoreta Valentina Garcia. Vull expressar-li que hem donat ordre als nostres consolats d'Espanya i França que estiguin atents per si poden detectar la seva presència, i arribat el cas tenen ordres d'assegurar-ne la protecció. Si viu, la trobarem.

—Moltes gràcies, almirall. No es pot imaginar el que això significa per a mi.

L'Emili va sobreviure als durs entrenaments a què el va sotmetre l'MI6 a les muntanyes d'Escòcia; al capdavant, ell havia lluitat, de debò, a l'Ebre, sense aigua i amb 38 graus a l'ombra. Les muntanyes nevades no el van impressionar gaire; eren menys escarpades que les dels Pirineus, en les quals tenia una àmplia experiència com a muntanyenc, escalador i esquiador del Centre Excursionista de Catalunya. Tanmateix, va aprendre moltes coses. Els britànics atorgaven molta importància al combat cos a cos i als assassinats silenciosos, i el van ensinistrar a lluitar contra diversos contendents i el van fer un virtuós en l'ús del ganivet Fairbairn-Sykes, la terrible arma que havia assolit prestigi en els enfrontaments entre la policia de Xangai i les tríades xineses. També va aprendre a manegar tota mena d'explosius i a optimitzar voladures, i es va fer un expert en el maneig de les armes de foc de l'arsenal britànic.

La seva formació també va atènyer aspectes més intel·lectuals. Els tècnics de l'MI6 van maldar per explicar-li l'organització dels sistemes policials i d'intel·ligència alemanys, el paper de les SS i de l'Abwehr i les rivalitats entre Himmler i Canaris. A banda, va participar en un seminari sobre l'Ahnenerbe, l'agència que promocionava estudis pseudocientífics entorn de la raça ària, i es va fer un expert en l'esoterisme nazi i les seves principals creences.

Конец ознакомительного фрагмента.

Текст предоставлен ООО «ЛитРес».

Прочитайте эту книгу целиком, [купив полную легальную версию](#) на ЛитРес.

Безопасно оплатить книгу можно банковской картой Visa, MasterCard, Maestro, со счета мобильного телефона, с платежного терминала, в салоне МТС или Связной, через PayPal, WebMoney, Яндекс.Деньги, QIWI Кошелек, бонусными картами или другим удобным Вам способом.